

Junior Achievement Georgia

პროექტი: აღმშენებლობა სოციალური მეწარმეობით

მომხმარებლისთვის სურსათის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება
სურსათის ეტიკეტირება
გზამკვლევი მეწარმეებისთვის

ავტორი: თამარ ნოზაძე

რედაქტორი: ეკა გეგეშიძე

აქსელერატორ_X | სოციალური მეწარმეობის პროგრამა

წინამდებარე გზამკვლევი განკუთვნილია სურსათის წარმოების, გადამამუშავებისა და რეალიზაციის სფეროში მოქმედი ან საქმიანობის დაწყებით დაინტერესებული მეწარმეებისთვის, მათ შორის სტარტაპებისთვის, საოჯახო მეურნეობებისთვის, ფერმერებისთვის და სოფლის მეურნეობის მცირე ბიზნესებისთვის. გზამკვლევი მათ დაეხმარება სურსათის ეტიკეტირების, მომხმარებლისთვის სავალდებულო ინფორმაციის მიწოდებისა და პროდუქტის წარდგენის ძირითადი სამართლებრივი მოთხოვნების უკეთ გაგებასა და პრაქტიკაში სწორად გამოყენებაში.

აქსელარაციის პროგრამის, ეს სასწავლო-საინფორმაციო მასალა, მომზადდა ევროკავშირის ფინანსური დახმარებით. ამ დოკუმენტის შინაარსი მთლიანად „Junior Achievement Georgia“-ს პასუხისმგებლობაა და არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება ჩაითვალოს ევროკავშირის პოზიციის ამსახველად.

2025

გზამკვლევის მიზანი

გზამკვლევის მიზანია სურსათის წარმოების, გადამუშავებისა და რეალიზაციის სფეროში მოქმედ მეწარმეებს, სტარტაპებს, ფერმერებსა და მცირე სასოფლო-სამეურნეო ბიზნესებს პრაქტიკული და გასაგები ინფორმაცია მიაწოდოს სურსათის ეტიკეტირებისა და მომხმარებლისთვის სავალდებულო ინფორმაციის წარდგენის მოთხოვნების შესახებ. გზამკვლევი დაეხმარება მათ პროდუქტის სწორად ეტიკეტირებაში, მომხმარებლის შეცდომაში შეყვანის თავიდან აცილებასა და საქმიანობის კანონმდებლობის შესაბამისად წარმართვაში.

შესავალი

საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 ივლისის დადგენილება №301 „ტექნიკური რეგლამენტი - მომხმარებლისათვის სურსათის შესახებ ინფორმაციის მიწოდების თაობაზე დამტკიცების შესახებ“.

გავრცელების სფერო: სახელმწიფო კონტროლისადმი დაქვემდებარებული სურსათი (ქვეყნის შიდა ბაზარზე განთავსებული სურსათი), რომელიც განკუთვნილია საბოლოო მომხმარებლისთვის, მ.შ საზოგადოებრივი კვების ობიექტების მიერ და საზოგადოებრივი კვების ობიექტებისათვის მიწოდებული სურსათი.

ტერმინთა განმარტება:

სურსათის შესახებ ინფორმაცია - სურსათთან დაკავშირებული ინფორმაცია, რომელიც საბოლოო მომხმარებელს მიეწოდება ეტიკეტის, სხვა თანმხლები მასალის, ან სხვა ნებისმიერი საშუალებით, მათ შორის თანამედროვე ტექნოლოგიური ინსტრუმენტების ან ვერბალური კომუნიკაციის გამოყენებით;

სურსათის შესახებ სავალდებულო ინფორმაცია - ინფორმაცია, რომელიც უნდა წარედგინოს საბოლოო მომხმარებელს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამისად;

ეტიკეტი - სურსათის შეფუთვაზე ან ტარაზე (კონტეინერზე) ან თანდართულ დოკუმენტში წერილობითი, ბეჭდური, შაბლონის, აღნიშნული ან ამოტვიფრული სახით განთავსებული იარლიყი, თანდართული ან მიმაგრებული ნებისმიერი იარლიყი (ბირკა), სასაქონლო ნიშანი (ბრენდი), სავაჭრო ნიშანი (მარკა), გრაფიკული ან სხვა აღწერილობითი გამოსახულება;

ეტიკეტირება - ნებისმიერი სიტყვა, მონაცემი, სავაჭრო ნიშანი, სასაქონლო ნიშანი (ბრენდი), გრაფიკული გამოსახულება, აღწერილობითი გამოსახულება ან სიმბოლო, რომელიც დაკავშირებულია სურსათთან და განთავსებულია სურსათის ნებისმიერ შეფუთვაზე, ეტიკეტზე, ბეჭედზე ან საყელოზე ან მოცემულია თანდართულ დოკუმენტში;

დაფასოებული სურსათი - საცალო ვაჭრობის პუნქტში განთავსებამდე წინასწარ ნაწილობრივ ან მთლიანად შეფუთული ერთეული, რომელიც მიეწოდება საბოლოო მომხმარებელს ან/და საზოგადოებრივი კვების ობიექტს, რომელიც შედგება სურსათისა და შესაფუთი მასალისაგან და რომლის შიგთავსის შეცვლა შეუძლებელია შეფუთვის გახსნის ან შეცვლის გარეშე. დაფასოებულ სურსათს არ განეკუთვნება სურსათი, რომლის შეფუთვა ხდება საცალო ვაჭრობის პუნქტში მომხმარებლის თხოვნით ან წინასწარ დაფასოებულია დაუყონებლივ (უშუალოდ) რეალიზაციის მიზნით;

საბოლოო მომხმარებელი - მომხმარებელი, რომელიც სურსათს რეალიზაციისთვის არ იყენებს;

საზოგადოებრივი კვების ობიექტი - ნებისმიერი დაწესებულება, სატრანსპორტო საშუალებები, სტაციონარული, მობილური ჯიხური - ფარდული, სავაჭრო დახლი, რესტორანი, სასადილო, სკოლა, საავადმყოფო და სარესტორნო მომსახურება (სურსათის მომზადებისა და მიწოდების სერვისი), სადაც სავაჭრო - საწარმოო საქმიანობით ხდება საბოლოო მომხმარებლისათვის მზა სურსათის დამზადება.

ზოგადი მოთხოვნები სურსათის შესახებ ინფორმაციასთან დაკავშირებით (სამართლიანი საინფორმაციო პრაქტიკა)

სურსათის შესახებ ინფორმაცია უნდა იყოს ზუსტი, მკაფიო, მომხმარებლისთვის ადვილად გასაგები და შეცდომაში არ უნდა შეჰყავდეს მომხმარებელი, განსაკუთრებით ისეთ მახასიათებლებთან დაკავშირებით, როგორებიცაა სურსათის ბუნება, სახეობა, დასახელება, თვისებები, შემადგენლობა, რაოდენობა, ვარგისიანობის ვადა, წარმოების ან დამზადების მეთოდი, წარმოშობის ქვეყანა ან წარმოშობის ადგილი.

არ უნდა იძლეოდეს ინფორმაციას სურსათის ისეთი თვისებებისა და ზეგავლენის შესახებ, რაც სურსათს არ ახასიათებს. არ უნდა მიუთითებდეს, რომ სურსათს ახასიათებს განსაკუთრებული თვისებები, როდესაც ფაქტობრივად ეს თვისებები სხვა მსგავს სურსათსაც ახასიათებს, განსაკუთრებით განსაზღვრული ინგრედიენტების ან/და საკვები ნივთიერებების (ცხიმები, მათ შორის ნაჯერი ცხიმოვანი მჟავები, უჯერი ცხიმოვანი მჟავები, პოლიუჯერი ცხიმოვანი მჟავები, ნახშირწყლების, მათ შორის შაქრების, პოლიოლების, სახამებლის, მარილის, ბოჭკოვანი ნივთიერებების და ცილის) შემცველობის ან არშემცველობის შესახებ.

თუ სურსათი შეიცავს რომელიმე ინგრედიენტს, რომელიც მისი ბუნებრივი შემადგენელი კომპონენტია ან ეს ინგრედიენტი, როგორც წესი, გამოიყენება ამ კატეგორიის სურსათის დასამზადებლად და მომხმარებლისათვის ჩვეულ ინგრედიენტს წარმოადგენს, სინამდვილეში კი იგი შეცვლილია სხვა ინგრედიენტით, ან სურსათი საერთოდ არ შეიცავს ამ ინგრედიენტს, ამ შემთხვევაში დაუშვებელია სურსათზე გრაფიკული გამოსახულებით, ილუსტრაციით ან სურსათის აღწერით მომხმარებელს ვიზუალურად ექმნებოდეს შთაბეჭდილება, რომ სურსათი შეიცავს ამ კონკრეტულ ინგრედიენტს.

სურსათის შესახებ ინფორმაცია არ უნდა მიუთითებდეს, რომ ამ სურსათის გამოყენებას აქვს სამკურნალო ან დაავადებების თავიდან აცილების - პრევენციული თვისებები, თუ ეს არ არის განსაკუთრებული დიეტური დანიშნულების სურსათი, რომელიც განსაკუთრებული შედგენილობისაა, განსხვავდება ნორმალური გამოყენებისათვის განკუთვნილი სურსათისაგან და მისი მოხმარება ხდება განსაკუთრებული დიეტური მიზნებისათვის.

სამართლიანი საინფორმაციო პრაქტიკის მოთხოვნები აგრეთვე ვრცელდება:

- რეკლამის მიმართ;
- სურსათის წარდგენის მიმართ, კერძოდ მათი ფორმის, გარეგანი სახის ან შეფუთვის, გამოყენებული შესაფუთი მასალის, მათი განთავსების მეთოდის და ადგილის მიმართ, სადაც მათი წარდგენა ხდება.

სურსათის შესახებ სავალდებულო ინფორმაცია

- ✓ **სურსათის დასახელება** (იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნულის მითითების გარეშე შესაძლებელია მომხმარებელი შეცდომაში იქნეს შეყვანილი, სურსათის დასახელების გვერდით აუცილებელია განთავსდეს მონაცემები სურსათის ფიზიკური მდგომარეობის ან მისი სპეციალური დამუშავების მეთოდის თაობაზე მაგ. ყავა დაფქვილი; ყველი შებოლილი; ხილის კონცენტრირებული წვენი; ხინკალი გაყინული; რძის ნაწარმი აღდგენილი; რძე მშრალი; x პროდუქტი დასხივებული ან დამუშავებულია მაიონიზებული გამოსხივებით და სხვ. აგრეთვე სურსათისათვის, რომელიც გაყინულ იქნა რეალიზაციამდე და რეალიზაცია ხდება გამლღვალ მდგომარეობაში, სურსათის დასახელების გვერდით მითითებული უნდა იქნეს „გამლღვალი“ (გალღობილი)).
- ✓ **ინგრედიენტების ჩამონათვალი;**
- ✓ **ალერგიის გამომწვევი ან მომეტებული მგრძნობელობის მქონე ნივთიერებები ან პროდუქტები** განსაზღვრული ნებისმიერი ინგრედიენტი, ან დამხმარე ტექნოლოგიური დანამატი, ან მათი წარმოებულები, რომლებიც იწვევს ალერგიას ან მომეტებულ მგრძნობელობას, გამოიყენება სურსათის წარმოებისა და მომზადებისას და რჩება მზა სურსათში საწყისი ან შეცვლილი ფორმით **იხ. დანართი №1.**
- ✓ **გამოყენებული ინგრედიენტის ან ინგრედიენტების კატეგორიების რაოდენობა** (გარკვეულ შემთხვევებში);
- ✓ **სურსათის ნეტო (სუფთა) წონა;**
- ✓ **ვარგისიანობის მინიმალური ვადის გასვლის ან „გამოიყენება ...მდე“ თარიღი;**
- ✓ **შენახვის ან გამოყენების ნებისმიერი განსაკუთრებული პირობები;**
- ✓ **პასუხისმგებელი ბიზნესოპერატორის დასახელება და მისამართი;**
- ✓ **სურსათის წარმოშობის ქვეყანა ან წარმოშობის ადგილი** (გარკვეულ შემთხვევებში);
- ✓ **სურსათის გამოყენების ინსტრუქცია** (თუ ინსტრუქციის გარეშე ვერ ხდება სურსათის შესაბამისად გამოყენება);
- ✓ **სპირტის ფაქტობრივი კონცენტრაცია** სასმელისათვის, რომლის მოცულობითი სპირტშემცველობა აღემატება 1,2%-ს;
- ✓ **ინფორმაცია კვებითი ღირებულების შესახებ** (გარდა გამონაკლისებისა).

სურსათის დასახელება

სურსათი საბოლოო მომხმარებელს შესაძლებელია მიეწოდოს:

- **ოფიციალური დასახელებით** - სურსათის სახელწოდება, რომელიც განსაზღვრულია საქართველოს კანონმდებლობით და რომელი დასახელებითაც იგი მიეწოდება საბოლოო მომხმარებელს ან საზოგადოებრივი კვების ობიექტს (მაგ. ქვევრის ღვინო, ხილის წვენი, ხილის ნექტარი, რძის ნაწარმი, ყველი, მაწონი, თაფლი, გატარებული ხორცი, ხორცის პროდუქტი და .ა.შ.).

გარკვეული კატეგორიის სურსათისათვის საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული ოფიციალური დასახელებების გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ისინი აკმაყოფილებენ შესაბამისი ნორმატიული აქტებით დადგენილ მოთხოვნებს.

- **ჩვეულებრივი დასახელებით** - სურსათის სახელწოდება, რომელსაც მომხმარებელი, სურსათის შეძენისას, აღიქვამს როგორც სურსათის სახეობას და აღარ საჭიროებს შემდგომ დამატებით ახსნა-განმარტებას (მაგ. ხინკალი, ხაჭაპური, ტოლმა, სპაგეტი, მაკარონი, ხიზილალა, ჰამბურგერი და ა.შ.).
- **აღწერილობითი დასახელებით** - სურსათის სახელწოდება, რომელიც აღწერს სურსათს და საკმარისად გარკვევით უნდა იქნეს წარმოდგენილი იმისათვის, რომ მისი გამოყენებისას საბოლოო მომხმარებელმა შეძლოს სურსათის ნამდვილი ბუნების გაგება და განასხვავოს იგი სხვა მსგავსი სურსათისაგან (მაგ. „პიცა სოკოთი“, „პიცა ბოსტნეულით“ და ა.შ.).

გახსოვდეთ! საქართველოში წარმოებულ სურსათზე „დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნა“ (Protected Geographical Indication – PGI) ან „დაცული ადგილწარმოშობის დასახელება“ (Protected Designation of Origin – PDO) გამოყენების უფლება ბიზნესოპერატორს აქვს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ სურსათის გეოგრაფიული აღნიშვნა ან ადგილწარმოშობის დასახელება სსიპ - საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნულ ცენტრში - „საქპატენტში“ არის რეგისტრირებული და მას სურსათის ეროვნული სააგენტოდან აღებული აქვს გამოყენების უფლება.

სავალდებულო თანმხლები მონაცემები, რომელიც მითითებული უნდა იქნეს უშუალოდ სურსათის დასახელების გვერდით:

- **სურსათის ფიზიკური მდგომარეობის ან დამუშავების სპეციალური მეთოდების შესახებ** (მაგალითად, „ყავა დაფქვილი“, „ყველი შებოლილი“, „ხილის კონცენტრირებული წვენი“, „ხინკალი გაყინული“, „რძის ნაწარმი აღდგენილი“, „რძე მშრალი“ და სხვ.) იმ შემთხვევაში, თუ ამ მითითების გარეშე შესაძლებელია მომხმარებელი შეცდომაში იქნეს შეყვანილი;
- **„გამლღვალ“ ან „გაღლილი“** - ამ სიტყვების მითითება სავალდებულოა იმ შემთხვევაში, თუ სურსათი გაყინული იქნა რეალიზაციამდე და მისი საბოლოო მომხმარებლისათვის მიწოდება ხდება გამლღვალ მდგომარეობაში;
- **„დასხივებული“ ან „დამუშავებულია მაიონიზებული გამოსხივებით“** - სავალდებულოა სურსათისათვის, რომელიც დამუშავებულია მაიონიზებული სხივებით, ამ შემთხვევაში დასაშვებია ასევე დასხივების საერთაშორისო სიმბოლოს გამოყენება;
- თუ მომხმარებელს აქვს მოლოდინი, რომ სურსათი შეიცავს რაიმე კონკრეტულ ინგრედიენტს ან რომელიმე კომპონენტი ბუნებრივად არის სურსათში, სინამდვილეში კი ეს ინგრედიენტი ნაწილობრივ ან სრულად შეცვლილი და ჩანაცვლებულია სხვა ინგრედიენტით ან სხვა კომპონენტით, ეტიკეტზე, გარდა იმისა, რომ ეს კომპონენტი ან ინგრედიენტი ინგრედიენტების ჩამონათვალი უნდა იქნეს მოცემული, სავალდებულოა მის შესახებ უშუალოდ სურსათის დასახელებასთან ახლოს იქნეს მითითებული;

- თუ ხორცის პროდუქტებში, ხორცის ნახევარფაბრიკატებში (დამზადებული ხორცი) და თევზჭერის პროდუქტებში, დამატებულია ცხოველური წარმოშობის სხვა ცილა, ჰიდროლიზირებული ცილის ჩათვლით, სურსათის დასახელებაში მითითებული უნდა იქნეს ამ ცილების დასახელებისა და მათი წარმოშობის შესახებ მაგ. ალბუმინი, კოლაგენი, რძის ცილა, კვერცხის ცილა და ა.შ.
- დამატებული წყლის რაოდენობა - მითითება ხორცის დასახელებასთან ერთად სავალდებულოა იმ შემთხვევაში, თუ ხორცის პროდუქტებს, ხორცის ნახევარფაბრიკატებს (დამზადებული ხორცი), ხორცის ნაჭრებს, საკლავის დაჩეხილ ნაწილებს, ნაკუწებს, ხორცის ან ტანხორცის ნაწილებს დამატებული აქვს წყალი, რომლის რაოდენობა მზა ანუ საბოლოო პროდუქტის 5%-ს აღემატება. ანალოგიური მოთხოვნა ვრცელდება ასევე თევზჭერის პროდუქტების და თევზჭერის მზა პროდუქტების მიმართაც, თუ ისინი წარმოდგენილია ნაჭრების, ნაკუწების, ნაწილების, პორციის, ფილეს ან მთლიანი თევზჭერის პროდუქტების სახით;
- „ფორმირებული ხორცი“ და „ფორმირებული თევზი“ - სურსათის ამგვარი დასახელება გამოყენებული უნდა იქნეს იმ შემთხვევაში, თუ ხორცის პროდუქტები, ხორცის ნახევარფაბრიკატები (დამზადებული ხორცი) და თევზჭერის პროდუქტები, რომელიც შესაძლებელია ვიზუალურად მიჩნეულ იქნეს თევზის ან ხორცის მთლიან ნაჭრად, მაგრამ სინამდვილეში წარმოადგენს მცირე ზომის ნაჭრებს, რომლებიც შეკავშირებულია სხვა ინგრედიენტებით, მ.შ საკვებდანამატებით და საკვები ფერმენტებით ან სხვა საშუალებებით;
- „შეიცავს დამატკბობელ ნივთიერებას“ ან „შეიცავს დამატკბობელ ნივთიერებებს“ - სურსათის დასახელებასთან ერთად უნდა იქნეს მითითებული, თუ სურსათი შეიცავს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ დამატკბობელ ნივთიერებას ან ნივთიერებებს;
- „შეიცავს შაქარ(ებ)ს და დამატკბობელ ნივთიერებას(ებს)“ - სურსათის დასახელებას თან უნდა ახლდეს აღნიშნული წარწერა, თუ სურსათი შეიცავს როგორც შაქარ(ებ)ს, ასევე დამატკბობელ ნივთიერებას(ებს);
- „შეიცავს ძირტკბილას“ აღნიშნული წარწერა უნდა დაემატოს საკონდიტრო ნაწარმის ან სასმელის დასახელებას, რომელიც შეიცავს გლიცირიზინის მჟავას ან მის ამონიუმის მარილებს, და ეს ნივთიერებები ან უშუალოდაა დამატებული ან დამატებულია მცენარე ძირტკბილა (*Glycyrrhiza glabra*) კონცენტრაციით 100 მგ/კგ ან 10 მგ/ლ და მეტი. აღნიშნული წარწერა განთავსებული უნდა იქნეს საკონდიტრო ნაწარმის ან სასმელის დასახელებასთან ერთად, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეტიკეტზე არ არის ინგრედიენტების ჩამონათვალი, რომელშიც ტერმინი „ძირტკბილა“ უკვე გამოყენებულია;
- შეიცავს ძირტკბილას - ჰიპერტენზიის მქონე პირები მოერიდონ ჭარბ მიღებას“- აღნიშნული წარწერა უნდა დაემატოს საკონდიტრო ნაწარმის დასახელებას, რომელიც შეიცავს გლიცირიზინის მჟავას ან მის ამონიუმის მარილებს და ეს ნივთიერებები ან უშუალოდაა დამატებული, ან დამატებულია მცენარე ძირტკბილას (*Glycyrrhiza glabra*) დამატებით, კონცენტრაციით 4 გ/კგ და მეტი. აღნიშნული წარწერა განთავსებული უნდა იქნეს სურსათის დასახელებასთან ერთად, თუ ეტიკეტზე არ არის ინგრედიენტების ჩამონათვალი;
- შეიცავს ძირტკბილას - ჰიპერტენზიის მქონე პირები მოერიდონ ჭარბ მიღებას“- აღნიშნული წარწერა უნდა დაემატოს სასმელების დასახელებას, რომელიც შეიცავს გლიცირიზინის მჟავას ან მის ამონიუმის მარილებს და ეს ნივთიერებები ან უშუალოდაა დამატებული, ან დამატებულია მცენარე ძირტკბილა (*Glycyrrhiza glabra*) დამატებით კონცენტრაციით 50 მგ/კგ და მეტი ან 300მგ/ლ და მეტი სასმელებისათვის, რომელთა მოცულობითი სპირტშემცველობა 1,2%-ს აღემატება. აღნიშნული წარწერა განთავსებული უნდა იქნეს სურსათის (სასმელის) დასახელებასთან ერთად, თუ ეტიკეტზე არ არის ინგრედიენტების ჩამონათვალი;

- „კოფეინის მაღალი შემცველობით, არ არის რეკომენდებული ბავშვების, ორსულებისა და მეძუპური ქალებისათვის“- კოფეინის მაღალი შემცველობის მქონე სასმელებისთვის, გარდა ყავის, ჩაის ან ჩაის ან ყავის ექსტრაქტის საფუძველზე წარმოებული სასმელისა, რომლის დასახელებაში გამოიყენება სიტყვები: „ყავა“ ან „ჩაი“, აღნიშნული წარწერა განთავსებული უნდა იქნეს **სასმელის დასახელების ხედვის არეალში**, თუ ეს სასმელი – განკუთვნილია გამოსაყენებლად ცვლილების გარეშე და შეიცავს კოფეინს ნებისმიერი წყაროდან 150 მგ/ლ-ზე მაღალი კონცენტრაციით ან – კონცენტრირებულია ან მშრალი სახითაა და აღდგენის შემდეგ შეიცავს კოფეინს ნებისმიერი წყაროდან 150 მგ/ლ-ზე მაღალი კონცენტრაციით. შემდეგ ფრჩხილებში, მითითებული უნდა იქნეს კოფეინის შემცველობა, გამოსახული მგ-ში, 100 მლ-ზე;
- „კოფეინის მაღალი შემცველობით – არ არის რეკომენდებული ბავშვებისა და ორსულებისათვის“- სურსათისათვის, რომელსაც კოფეინი დამატებული აქვს ფიზიოლოგიური მიზნებისათვის, ეს წარწერა განთავსებული უნდა იქნეს **სურსათის დასახელების ხედვის არეალში**, შემდეგ ფრჩხილებში მითითებული უნდა იქნეს კოფეინის შემცველობა, გამოსახული მგ-ში, 100 მლ-ზე;
- „დამატებული აქვს მცენარეული სტეროლები“ ან „დამატებული აქვს მცენარეული სტენოლები“- სურსათისათვის, რომელსაც დამატებული აქვს ფიტოსტეროლი, ფიტოსტეროლების ეთერები, ფიტოსტანოლები ან ფიტოსტანოლების ეთერები, ეს წარწერა მითითებული უნდა იქნეს **სურსათის დასახელების ხედვის არეალში**;
- „მჭლე, უცხიმო გატარებული ხორცი“ - სურსათის დასახელებად გამოყენებულ უნდა იქნეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მასში ცხიმის შემცველობა ნაკლებია ან ტოლია 7%, ხოლო კოლაგენისა და ხორცის ცილის თანაფარდობა ნაკლებია ან ტოლია 12 %-ის;
- „საქონლის ხორცი, გატარებული“- გამოყენებულ უნდა იქნეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მასში ცხიმის შემცველობა ნაკლებია ან ტოლია 20%, ხოლო კოლაგენისა და ხორცის ცილის თანაფარდობა ნაკლებია ან ტოლია 15 %-ის;
- „გატარებული ხორცი ღორის ხორცით“ ან „გატარებული ხორცი, რომელსაც შერეული აქვს ღორის ხორცი“ - გამოყენებულ უნდა იქნეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მასში ცხიმის შემცველობა ნაკლებია ან ტოლია 30%, ხოლო კოლაგენისა და ხორცის ცილის თანაფარდობა ნაკლებია ან ტოლია 18 %-ის;
- „სხვადასხვა სახეობის გატარებული ხორცი“ - გამოყენებული უნდა იქნეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მასში ცხიმის შემცველობა ნაკლებია ან ტოლია 25 %, ხოლო კოლაგენისა და ხორცის ცილის თანაფარდობა ნაკლებია ან ტოლია 15 %-ის;
- „გარსი არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს საკვებად“ - ამ ინფორმაციის მითითება სავალდებულოა ეტიკეტზე, თუ ძეხვეულის (ძეხვი, სოსისი, სარდელი)“ გარსი დამზადებულია ისეთი მასალისაგან, რომლის მოხმარება ადამიანისათვის არ შეიძლება.

ინგრედიენტების ჩამონათვალი

ინგრედიენტი - ნებისმიერი ნივთიერება ან პროდუქტი, მათ შორის არომატიზატორი, საკვებდანამატი, საკვები ფერმენტი და ასევე შედგენილი ინგრედიენტის ნებისმიერი შემადგენელი ნაწილი, რომელიც გამოიყენება სურსათის წარმოებისა და დამზადებისას და მზა სურსათში არსებობს საწყისი ან/და შეცვლილი ფორმით.

შედგენილი ინგრედიენტი - ინგრედიენტი, რომელიც შედგება ერთზე მეტი ინგრედიენტისაგან.

მთავარი, ძირითადი ინგრედიენტი - ინგრედიენტი ან ინგრედიენტები, რომელთა შემცველობა სურსათში 50%-ზე მეტია ან რომელიც, როგორც წესი, მომხმარებლისათვის ასოცირდება სურსათის დასახელებასთან (სახეობასთან) და სავალდებულოა მისი რაოდენობის აღნიშვნა.

ინგრედიენტების თაობაზე ინფორმაციის წარდგენის მოთხოვნები:

- ინგრედიენტების ჩამონათვალი წარმოდგენილი უნდა იქნეს საერთო სათაურის „ინგრედიენტების“ შემდეგ. ჩამონათვალი უნდა მოიცავდეს სურსათის წარმოებაში გამოყენებულ ყველა ინგრედიენტს, რომელთა მითითება უნდა მოხდეს წონის კლებადობის მიხედვით, წარმოებაში გამოყენებისას;
- თუ ინგრედიენტად გამოყენებულია ხელოვნური ნანომასალა, აუცილებელია მისი მითითება ინგრედიენტების ჩამონათვალში და მის დასახელებასთან ერთად ბრჭყალებში სიტყვა „ნანო“-ს მითითება.

წონის კლებადობის მიხედვით ინგრედიენტების მითითებისას გასათვალისწინებელი მოთხოვნები:

- თუ სურსათის დამზადებისას ინგრედიენტად გამოყენებულია წყალი და არამდგრადი (აქროლადი) პროდუქტები - გამოყენებული ინგრედიენტების ჩამონათვალი ხდება საბოლოო პროდუქტში მათი წონის მიხედვით. მნიშვნელოვანია, რომ წყლის რაოდენობა, რომელიც სურსათს ემატება ინგრედიენტის სახით, გამოითვლება საბოლოო პროდუქტის წონიდან სხვა გამოყენებული ინგრედიენტების ჯამის გამოკლებით. თუმცა იმ შემთხვევაში, თუ ეს რაოდენობა საბოლოო პროდუქტის წონის 5%-ზე ნაკლებია, მისი აღნიშვნა არ არის სავალდებულო. ეს გამონაკლისი არ ვრცელდება ხორცის, ხორცის ნახევარფაბრიკატებზე (დამზადებული ხორცი), გადაუმუშავებელ თევზჭერის პროდუქტებსა და გადაუმუშავებელ ორსაგდულიან მოლუსკებზე;
- ინგრედიენტები, რომლებიც გამოიყენება კონცენტრირებული ან გაუწყლოებული (დეჰიდრირებული) სახით და მათი აღდგენა ხდება წარმოების პროცესში - ამ ინგრედიენტების რაოდენობა შესაძლებელია გამოსახულ იქნეს გაუწყლოებამდე ან კონცენტრირებამდე მათი წონის შესაბამისად;
- ინგრედიენტები, რომლებიც გამოიყენება კონცენტრირებულ ან გაუწყლოებულ (დეჰიდრირებული) სურსათში და სურსათის აღდგენა უნდა მოხდეს წყლის დამატებით - შესაძლებელია ჩამოთვლილი იქნეს აღდგენილ პროდუქტში მათი წილის შესაბამისად, იმ პირობით, რომ ინგრედიენტების ჩამონათვალს თან ახლავს მინიშნება „აღდგენილი პროდუქტის ინგრედიენტები“ ან „გამოყენებისათვის მზა პროდუქტის ინგრედიენტები“. (მაგ. მშრალი სუპებისათვის ინგრედიენტების ჩამონათვალის მითითებისას);
- თუ სურსათის ინგრედიენტებად გამოყენებულია ხილი, ბოსტნეული ან სოკო, რომელთაგან არცერთს არა აქვს უპირატესი წონითი შემცველობა და მათი გამოყენება ხდება ცვალებადი პროპორციით ნარევის სახით - ინგრედიენტების ჩამონათვალში შესაძლებელია დაჯგუფდნენ დასახელებით „ხილი“, „ბოსტნეული“ ან „სოკოები“, რომელსაც უნდა დაემატოს ფრაზა : „ცვალებადი პროპორციით“, შემდეგ ხილის, ბოსტნეულისა და სოკოების ჩამონათვალი. ამ შემთხვევაში ნარევი მოცემული უნდა იქნეს ხილის, ბოსტნეულისა და სოკოების საერთო წონაში მათი წონის კლებადობის მიხედვით; მაგ. ბოსტნეული - ცვალებადი პროპორციით (კომბოსტო, სტაფილო, ჭარხალი);
- თუ სურსათის ინგრედიენტად გამოყენებულია ბალახოვანი მცენარეების (მწვანეხალის) ან სანელებლების ნარევეები, რომელთაგან არცერთს არა აქვს უპირატესი წონითი შემცველობა - შესაძლებელია ჩამოთვლილ იქნეს განსხვავებული წესით, იმ პირობით, რომ ინგრედიენტების ჩამონათვალს თან უნდა ახლდეს მითითება „ცვალებადი პროპორციით“;
- თუ სურსათის წარმოებისას გამოყენებული ინგრედიენტების შემცველობა საბოლოო პროდუქტის წონის 2%-ზე ნაკლებია, მათი მითითება შესაძლებელია ყველა სხვა ინგრედიენტის ჩამოთვლის შემდეგ განსხვავებული წესით;
- თუ სურსათის წარმოებისას გამოიყენება ანალოგიური ან ურთიერთშემცველი ინგრედიენტები, რომელთა შემადგენლობა ბუნება ან სარგებლიანობა არ იცვლება მანამ, სანამ მათი შემცველობა საბოლოო პროდუქტის შემცველობის 2%-ზე ნაკლებია, შესაძლებელია მოხსენებულ იქნეს

ინგრედიენტების ჩამონათვალში შემდეგი სახით: „ შეიცავს..... ან/და.....“, როდესაც საბოლოო პროდუქტი ორიდან ერთი ინგრედიენტს მაინც შეიცავს. აღნიშნული მოთხოვნა არ ვრცელდება საკვებდანამატებზე ან ინგრედიენტებზე, ასევე იმ პროდუქტებზე და ნივთიერებებზე, რომლებმაც შეიძლება გამოიწვიოს ალერგიები და ახასიათებთ მომეტებული მგრძნობელობა;

- თუ სურსათის ინგრედიენტებად გამოყენებულია მცენარეული წარმოშობის რაფინირებული ზეთები, ისინი ინგრედიენტების ჩამონათვალში შესაძლებელია დაჯგუფდნენ დასახელებით „მცენარეული ზეთები“, რომლის შემდეგ ჩამოთვლილი უნდა იქნეს ცალკეული ის მცენარე, საიდანაც იქნა მიღებული ეს ზეთები. შესაძლებელია დამატებული იქნას ფრაზა „ცვალებადი პროპორციით“. ამ შემთხვევაში ნარევი მოცემული უნდა იქნეს ინგრედიენტების ჩამონათვალში ნარევის საერთო წონაში შემავალი ზეთების წონის კლებადობის მიხედვით;
- ჰიდროგენიზებული ზეთების აღნიშვნისათვის გამოიყენება ტერმინები „სრულად ჰიდროგენიზებული“ ან „ნაწილობრივ ჰიდროგენიზებული“;
- თუ სურსათის ინგრედიენტებად გამოყენებულია მცენარეული წარმოშობის რაფინირებული ცხიმები, ისინი ინგრედიენტების ჩამონათვალში შესაძლებელია დაჯგუფდნენ დასახელებით „მცენარეული ცხიმები“, რომლის შემდეგ ჩამოთვლილი უნდა იქნეს ცალკეული ის მცენარე, საიდანაც იქნა მიღებული ეს ცხიმები. შესაძლებელია დამატებული იქნას ფრაზა „ცვალებადი პროპორციით“. ამ შემთხვევაში ნარევი მოცემული უნდა იქნეს ინგრედიენტების ჩამონათვალში ნარევის საერთო წონაში შემავალი ცხიმების წონის კლებადობის მიხედვით;
- ჰიდროგენიზებული ცხიმების აღნიშვნისათვის გამოიყენება ტერმინები „სრულად ჰიდროგენიზებული“ ან „ნაწილობრივ ჰიდროგენიზებული“;
- თუ სურსათის ინგრედიენტად გამოყენებულია ფიტოსტეროლი, ფიტოსტეროლების ეთერები, ფიტოსტანოლები ან ფიტოსტანოლების ეთერები, მათი რაოდენობა (გამოსახული 100 გ ან 100 მლ სურსათში თავისუფალი მცენარეული სტეროლების/მცენარეული სტენოლებისა %-ით ან გრამებით) მითითებული უნდა იქნეს ინგრედიენტების ჩამონათვალში;
- შესაძლებელია ზოგიერთი ინგრედიენტი, რომელიც მიეკუთვნება კონკრეტულ სურსათის კატეგორიას და წარმოადგენს სხვა სურსათის შემადგენელ ინგრედიენტს, აღნიშნული იქნეს ამ კატეგორიის დასახელებით და არა კონკრეტული დასახელებით. კერძოდ, თუ სურსათის წარმოებისას ინგრედიენტად გამოყენებულია: ცხოველური წარმოშობის რაფინირებული ზეთები (ქონი) - შესაძლებელია ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული იქნას როგორც „ზეთი“(ქონი) - ზეთსართავი სახელით „ცხოველური“ ან ცხოველის კონკრეტული სახეობის მითითებით. ჰიდროგენიზებული ზეთების (ქონის) აღნიშვნა უნდა იყოს საჭიროების შესაბამისად, „სრულად ჰიდროგენიზებული“ ან „ნაწილობრივ ჰიდროგენიზებული“;
- ცხოველური წარმოშობის რაფინირებული ცხიმი - შესაძლებელია ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული იქნას როგორც „ცხიმი“(ქონი) - ზედსართავი სახელით „ცხოველური“ ან ცხოველის კონკრეტული სახეობის მითითებით. ჰიდროგენიზებული ცხიმის (ქონის) აღნიშვნა უნდა იყოს საჭიროების შესაბამისად, „სრულად ჰიდროგენიზებული“ ან „ნაწილობრივ ჰიდროგენიზებული“;
- ორი ან მეტი სახეობის მარცვლოვნებისგან მიღებული ფქვილის ნარევი - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „ფქვილი“ და იმ მარცვლოვანი მცენარეების სახეობები, საიდანაც იქნა ფქვილი მიღებული, წონის კლების მიხედვით;
- სახამებელი და ფიზიკური საშუალებით ან ფერმენტების გამოყენებით მოდიფიცირებული სახამებელი - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „სახამებელი“;

- თევზის ყველა სახეობა, თუ თევზი წარმოადგენს სხვა სურსათის შემადგენელ ინგრედიენტს, იმ პირობით, რომ ასეთი სურსათის დასახელება და წარდგენა არ არის დაკავშირებული თევზის ცალკეულ სახეობასთან - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც - „თევზი“;
- ყველის ყველა სახეობა, თუ ყველი ან მათი ნარევი წარმოადგენს სხვა სურსათის შემადგენელ ინგრედიენტს, იმ პირობით, რომ ასეთი სურსათის დასახელება და წარდგენა არ არის დაკავშირებული ყველის ცალკეულ სახეობასთან - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც - „ყველი“;
- ყველა სახეობის სანელებელი, რომელთა წონა არ აღემატება სურსათის წონის 2%-ს - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „სანელებელი (სანელებლები)“ ან „სანელებლების ნარევი“;
- ბალახოვანი მცენარეები (მწვანილი), ან მათი ნაწილები, რომელთა წონა არ აღემატება სურსათის წონის 2%-ს - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „ბალახოვანი მცენარეები“ (მწვანილი), ან „ბალახოვანი მცენარეების (მწვანილი) ნარევი“;
- საღებავი პროდუქტის საფუძველის (ფუძის) ყველა ტიპი, რომელიც გამოიყენება საჭელი რეზინის დამზადებისათვის - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „რეზინის საფუძველი (ფუძე)“;
- მარცვლოვნებისგან დამზადებული ყველა სახის გამომცხვარი პროდუქტი, დაფხვნილი (დანამცეცებული) - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „საფანელი“ ან „ორცხოზილა“ ;
- ყველა სახის საქაროზა - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „შაქარი“;
- გაუწყლოებული დექსტროზა ან გასუფთავებული გლუკოზა (დექსტროზის მონოჰიდრატი) - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „დექსტროზა“;
- გლუკოზის სიროფი და გლუკოზის გაუწყლოებული სიროფი - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „გლუკოზის სიროფი“;
- რძის ცილის ყველა სახეობა (კაზეინი, კაზეინატები და რძის შრატის ცილა) და მათი ნარევები - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „რძის ცილები“;
- კაკაოს ცხიმი დაწნეხილი, გამოწურული ან რაფინირებული - ინგრედიენტების ჩამონათვალში მითითებული უნდა იქნეს როგორც „კაკაოს ცხიმი“;
- ღვინოები, მათ შორის:
 - ახალგაზრდა ღვინო ფერმენტაციის პროცესში (მაჭარი);
 - ლიქიორული ღვინო;
 - შუშუნა ღვინო - ცქრიალა ღვინო;
 - ხარისხიანი შუშუნა ღვინო-ხარისხიანი ცქრიალა ღვინო;
 - ხარისხიანი შუშუნა ღვინო არომატიზებული - ხარისხიანი ცქრიალა ღვინო არომატიზებული;
 - შუშუნა ღვინო(ცქრიალა ღვინო) გაზირებული;
 - ნახევრად შუშუნა(ნახევრად ცქრიალა) ღვინო;
 - ნახევრად შუშუნა (ნახევრად ცქრიალა) ღვინო გაზირებული;
 - ყურძნის ტკბილი;
 - ყურძნის ტკბილი ნაწილობრივ ფერმენტირებული;
 - ყურძნის ტკბილი ფერმენტირებული, მიღებული ნაწილობრივ გამომშრალი ყურძნის მარცვლისგან;

- ყურძნის ტკბილი კონცენტრირებული;
- კონცენტრირებული ყურძნის ტკბილი რექტიფიცირებული;
- ღვინო, ნაწილობრივ გამომშრალი ყურძნის მარცვლისგან;
- ღვინო, გადამწიფებული ყურძნის მარცვლისგან;
- ღვინის ძმარი;

ინგრედიენტების ჩამონათვალი შესაძლებელია მითითებული იქნას საერთო დასახელებით „ღვინო“;

- „მექანიკურად განცალკევებული ხორცი“ -ს განმარტებით განსაზღვრული ხორცის ყველა სახეობა - ინგრედიენტების ჩამონათვალი მითითებული უნდა იქნეს როგორც „მექანიკურად განცალკევებული ხორცი“ ცხოველის სახეობ(ებ)ის მითითებით;
- ადამიანის გამოყენებისათვის განკუთვნილი ძუძუმწოვარი ცხოველის და ფრინველის ჩონჩხის კუნთები, ბუნებრივად ჩართული ან თანმხლები ქსოვილებით, თუ ცხიმისა და შემავსებელი ქსოვილების საერთო შემცველობა არ აღემატება ცხრილში მითითებულ მაჩვენებლებს და და ხორცი წარმოადგენს სხვა სურსათის ინგრედიენტს - ინგრედიენტების ჩამონათვალი მითითებული უნდა იქნეს როგორც „**ხორცი**“ **ცხოველის (ცხოველების) სახეობის (სახეობების) დასახელების** (დასახელებების) მითითებით, მაგრამ იმ შემთხვევაში, თუ მაქსიმალური ზღვარი გადაჭარბებულია და „ხორცის“, როგორც ინგრედიენტის სხვა კრიტერიუმები დაკმაყოფილებულია, „ხორცის“ ინგრედიენტების ჩამონათვალი ტერმინი „ხორცთან“ ერთად მითითებული უნდა იქნეს ცხიმისა და/ან შემავსებელი ქსოვილის არსებობა.

ცხიმის შემცველობა და კოლაგენისა და ხორცის ცილის თანაფარდობა სხვადასხვა სახეობის ცხოველის ხორცისათვის

სახეობა	ცხიმის შემცველობა	კოლაგენისა და ხორცის ცილის თანაფარდობა
ძუძუმწოვრები (გარდა ბოცვერისა და ღორისა) და ნარევი სახეობებისა, რომელშიც უპირატესი შემცველობა აქვს ძუძუმწოვრებს	25%	25%
ღორი	30%	25%
ფრინველი, ბოცვერი	15%	10%

მოთხოვნები საკვებდანამატების აღნიშვნის თაობაზე:

- თუ სურსათში ინგრედიენტებად გამოყენებულია საკვებდანამატები და საკვები ფერმენტები, მათი აღნიშვნა უნდა მოხდეს კატეგორიის, შემდეგ კი სპეციალური დასახელების, და თუ შესაძლებელია E ნომრის გამოყენებით (მაგ. **საღებავი კურკუმინი ან საღებავი კურკუმინი E 100**);
- თუ ინგრედიენტი მიეკუთვნება ერთზე მეტ კატეგორიას, მითითებული უნდა იქნეს ის კატეგორია, რომელიც ყველაზე უკეთ გამოხატავს სურსათში ინგრედიენტის ძირითად ფუნქციას, კერძოდ ეს კატეგორიებია:
 - მჟავა;
 - მჟავიანობის რეგულატორი;
 - შეწებების (შეკოშტვის) საწინააღმდეგო აგენტი;
 - აქაფების საწინააღმდეგო აგენტი;
 - ანტიოქსიდანტი;

- მოცულობის ზრდის აგენტი;
- საღებავი;
- ემულგატორი;
- მამულგირებელი მარილი (გამოიყენება მხოლოდ მდნარი ყველისათვის და მდნარი ყველისგან მიღებული პროდუქტებისათვის);
- გამამკვრივებელი აგენტი;
- გემოს და არომატის გამამდიერებელი;
- ფქვილის დასამუშავებელი აგენტი;
- ქაფის წარმოქმნელი აგენტი;
- ჟელეს(ლაბის) წარმოქმნელი აგენტი;
- გამაპრიალბელი აგენტი(მათ შორის ლუბრიკანტი);
- დამატენიანებელი (ტენის შემაკავებელი);
- მოდიფიცირებული სახამებელი (არ არის სავალდებულო სპეციალური დასახელების ან E ნომრის აღნიშვნა);
- კონსერვანტი;
- პროპელენტი;
- შესაფუთი აირი, გარდა ჰაერისა;
- გამაფხვიერებელი(გამაფუებელი) აგენტი;
- სეკვესტრანტი(კომპლექსწარმოქმნელი);
- სტაბილიზატორი;
- დამატკობელი;
- შემასქელებელი;
- კონტრასტის გამამდიერებელი.

საკვებდანამატების და საკვები ფერმენტების მითითება ინგრედიენტების ჩამონათვალში არ არის სავალდებულო თუ :

- მათი არსებობა სურსათში გამოწვეულია იმ ფაქტით, რომ სურსათის ერთი ან რამდენიმე ინგრედიენტი შეიცავდა მათ, როგორც გადამტანს (მატარებელს) და მზა სურსათში ისინი არანაირ ტექნოლოგიურ ფუნქციას არ ასრულებენ;
- მათი გამოყენება ხდება დამხმარე ტექნოლოგიური დანამატის* სახით;

გადამტანი (მატარებელი) - ნივთიერებები, რომლებიც გამოიყენება საკვებდანამატების ან არომატიზატორების, საკვები ფერმენტების, საკვები ნივთიერებების (ნუტრიენტები) ან/და სხვა ნივთიერებების გახსნის, განზავების, დისპერგირების ან სხვა სახის ფიზიკური ცვლილებისათვის, არ ახდენს არანაირ ტექნოლოგიურ ზემოქმედებას, სურსათს ემატება კვებითი ან ფიზიოლოგიური მიზნით, მისი ფუნქციის შეცვლის გარეშე, მისი დამუშავების, გამოყენების ან მოხმარების მიზნით;

დამხმარე ტექნოლოგიური დანამატი - ნებისმიერი ნივთიერება, რომელიც უშუალოდ არ მოიხმარება სურსათად, სპეციალურად გამოიყენება სურსათის ან მათი ინგრედიენტების გადამუშავების ან დამუშავებისას განსაზღვრული ტექნოლოგიური მიზნების მისაღწევად და რომლის ნარჩენი რაოდენობა ან წარმოებულები შესაძლებელია საბოლოო პროდუქტში აღმოჩნდეს არა წინასწარ განსაზღვრული, მაგრამ ტექნიკურად გარდაუვალი რაოდენობით, იმ პირობით, რომ არ წარმოქმნის ადამიანის ჯანმრთელობის რისკს და საბოლოო პროდუქტზე არ მოახდენს არანაირ ტექნოლოგიურ ზეგავლენას.

არომატიზატორი პროდუქტი, რომელიც ჩვეულებრივ არ გამოიყენება სურსათად და რომლის დამატება ხდება სურსათისათვის არომატის ან/და გემოს მიცემის ან შეცვლის მიზნით. არომატიზატორი მზადდება ან შედგება არომატული ნივთიერებების, არომატული პრეპარატების, თერმული ტექნოლოგიური არომატიზატორების, შესაბამისი არომატიზატორების, გემოს პრეკურსორების ან სხვა არომატიზატორების ან მათი ნარევებისაგან.

არომატიზატორების აღნიშვნა:

- არომატიზატორის მითითება უნდა მოხდეს ან სპეციალური დასახელებით
- ან არომატიზატორის აღწერით;
- ტერმინი „ნატურალური“ შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ სურსათის არომატიზატორად გამოყენებულია მხოლოდ არომატული პრეპარატები ან/და ნატურალური (ბუნებრივი) არომატული ნივთიერებები;
- დასაშვებია კონკრეტულად არომატიზატორის ერთი სპეციალური დასახელების (წყაროს) მითითება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ გამოყენებული არომატიზატორის 95 % მიღებულია ამ კონკრეტული წყაროდან;
- შესაძლებელია სურსათის წარმოებისათვის გამოყენებული იქნას რამოდენიმე არომატიზატორი, თუმცა მხოლოდ ერთი მათგანის აღქმა შესაძლებელი უპირატესად, ამ შემთხვევაში დასაშვებია მითითებული იქნას ამ არომატის წყაროს დასახელება, თუმცა ასევე მითითებული უნდა იქნეს სხვა არომატიზატორებიც;
- ქინინი და კოფეინი, რომლებიც გამოიყენება როგორც არომატიზატორი სურსათის წარმოებაში ან დამზადების დროს, მითითებული უნდა იქნეს ინგრედიენტების ჩამონათვალში შესაბამისი დასახელებით ტერმინი „არომატიზატორ(ებ)ის“ გვერდით.

მოთხოვნები შედგენილი ინგრედიენტის აღნიშვნის თაობაზე:

შედგენილი ინგრედიენტი სურსათის შემადგენელი ინგრედიენტი, რომელიც შედგება ერთზე მეტი ინგრედიენტისაგან. ანუ ეს ინგრედიენტი თავად არის მიღებული სხვა ინგრედიენტების გამოყენებით.

შედგენილი ინგრედიენტი ინგრედიენტების ჩამონათვალში აღნიშნულ უნდა იქნეს:

- თავისი დასახელებით, საერთო წონით და შემდეგ უშუალოდ მითითებული იქნეს შედგენილი ინგრედიენტის შემადგენელი ინგრედიენტები წონის კლებადობის მიხედვით მაგ. თუ სურსათის ინგრედიენტად გამოყენებულია **ტომატის სოუსი** და იგი ამავე დროს ამ სურსათის **ძირითადი ინგრედიენტიცაა**, მისი მითითება ინგრედიენტების ჩამონათვალში უნდა მოხდეს შემდეგი სახით: **ტომატის სოუსი (55%) [პომიდორი (51 %), წყალი, ხახვი, ზეთუნის ზეთი, პომიდორის პიურე (2,5%), სიმინდის ფქვილი, ნიორი, შაქარი]**.

შემთხვევები, როდესაც არ არის სავალდებულო შედგენილ ინგრედიენტში ინგრედიენტების მითითება:

- ინგრედიენტის შემცველობა სურსათში მისი საერთო წონის 2%-ზე ნაკლებია. ეს მოთხოვნა არ ვრცელდება საკვებდანამატებსა და საკვებ ფერმენტებზე, ასევე ინგრედიენტების კომპონენტებზე, რომლებიც წარმოების პროცესში დროებით მოსცილდა სურსათს და შემდგომში დაემატა მას არაუმეტეს საწყისი რაოდენობით.

სურსათის შემადგენელი კომპონენტების გამოტოვება ინგრედიენტების ჩამონათვალიდან:

- ინგრედიენტის კომპონენტები, რომლებიც წარმოების პროცესში დროებით მოსცილდა სურსათს და შემდგომში დაემატა მას არაუმეტეს საწყისი რაოდენობით;
- საკვებდანამატები და საკვები ფერმენტები ერთ-ერთი პირობის გათვალისწინებით: თუ მათი არსებობა სურსათში გამოწვეულია იმ ფაქტით, რომ სურსათის ერთი ან რამდენიმე ინგრედიენტი შეიცავდა მათ როგორც გადამტანს (მატარებელს) და მზა სურსათში ისინი არანაირ ტექნოლოგიურ ფუნქციას არ ასრულებენ; რომლებიც გამოიყენება დამხმარე ტექნოლოგიური დანამატის სახით; გადამტანები (მატარებლები) და ნივთიერებები, რომლებიც არ წარმოადგენენ საკვებდანამატებს, მაგრამ მათი გამოყენება ხდება იმავე მიზნით, როგორც გადამტანების (მატარებლები) და მხოლოდ იმ რაოდენობით, რაც ამ მიზნისათვის აუცილებელია; ნივთიერებები, რომლებიც არ წარმოადგენენ საკვებდანამატებს, მაგრამ მათი გამოყენება ხდება იმავე სახით და მიზნით, როგორც დამხმარე ტექნოლოგიური დანამატები და მზა სურსათში გვხვდება საწყისი ან შეცვლილი ფორმით;
- წყალი: როდესაც მისი გამოყენება წარმოების პროცესში ხდება გაუწყლოებული (დეჰიდრირებული) ან კონცენტრირებული ინგრედიენტის აღდგენისათვის; იგი წარმოადგენს თხევად არეს, რომელიც როგორც წესი, სურსათად არ მოიხმარება.

სურსათი, რომლისთვისაც არ არის სავალდებულო ინგრედიენტების თაობაზე ინფორმაციის წარდგენა:

- ახალი ხილი და ბოსტნეული, მათ შორის კარტოფილი, რომელიც არ არის გაფუჭნილი, დაჭრილი ან მსგავსად გადამუშავებული;
- გაზირებული წყალი, თუ მის სახელწოდებაში მითითებულია, რომ იგი გაჯერებულია ნახშირორჟანგით;
- ძმარი, რომელიც მიღებულია მხოლოდ ერთი ძირითადი პროდუქტის ფერმენტაციით და არ არის გამოყენებული არცერთი სხვა ინგრედიენტი;
- ყველი, კარაქი, ფერმენტირებული რძე (რძემჟავა პროდუქტი) და ნაღები, რომელსაც არ აქვს დამატებული არცერთი ინგრედიენტი, გარდა რძის კომპონენტებისა, საკვები ფერმენტებისა და შესაბამისი მიკროორგანიზმებისა, რომელიც აუცილებელია მათი წარმოებისათვის, ხოლო ყველის შემთხვევაში, გარდა მოუშფიფებელი და მდნარი ყველისა (გადამუშავებული ყველისა), მარილი, რომელიც გამოიყენება მათ დასამზადებლად;
- სურსათი, რომელიც შედგება მხოლოდ ერთი ინგრედიენტისაგან - სურსათის დასახელება ინგრედიენტის დასახელების იდენტურია;
- სურსათის დასახელება შესაძლებლობას იძლევა გარკვევით განისაზღვროს ინგრედიენტი.

გამოყენებული ინგრედიენტის ან ინგრედიენტების კატეგორიების რაოდენობა

შემთხვევები, როდესაც სავალდებულოა ინგრედიენტის ან ინგრედიენტის კატეგორიების რაოდენობის მითითება:

- ინგრედიენტი ან ინგრედიენტები, რომელთა შემცველობა სურსათში 50%-ზე მეტია ან რომელი, როგორც წესი, მომხმარებლისათვის ასოცირდება სურსათის დასახელებასთან (სახეობასთან);

- ინგრედიენტი ან ინგრედიენტების კატეგორია მოცემულია სურსათის დასახელებაში ან მომხმარებლისათვის მათი დასახელება გაიგივებულია სურსათის დასახელებასთან;
- ინგრედიენტი ან ინგრედიენტების კატეგორია მკაფიოდ გამოყოფილია ეტიკეტზე სიტყვით, ნახატი ან გრაფიკული გამოსახულებით;
- ინგრედიენტის ან ინგრედიენტების კატეგორია აღწერს სურსათს, რაც საშუალებას იძლევა მომხმარებელმა განასხვავოს დასახელებითა და გარეგნული ფორმით მსგავსი სხვა სურსათისაგან.

ინგრედიენტის ან ინგრედიენტის კატეგორიების რაოდენობის აღნიშვნა:

- რაოდენობა აღინიშნება პროცენტულად, რომელიც შეესაბამება გამოყენებისას მის რაოდენობას;
- რაოდენობის მაჩვენებელი განთავსებული უნდა იქნეს ან სურსათის დასახელების გვერდით ან ინგრედიენტების ჩამონათვალში განსაზღვრულ ინგრედიენტთან და ინგრედიენტების კატეგორიასთან.

რაოდენობის აღნიშვნა არ არის სავალდებულო:

- თუ მყარი კონსისტენციის სურსათი მოთავსებულია თხევად არეში და ეტიკეტზე მითითებულია სურსათის მშრალი წონის „ნეტო“ (სუფთა) წონაც. ამ შემთხვევაში „თხევად არეში“ იგულისხმება პროდუქტი, რომელიც შესაძლებელია წარმოადგენილ იქნეს ნარევის სახით და იყოს გაყინული ან სწრაფად გაყინული იმ პირობით, რომ სითხე წარმოადგენს მხოლოდ დამხმარე საშუალებას და შესაბამისად სურსათის რეალიზაციისას არ წარმოადგენს გადამწყვეტ ფაქტორს;
- რომელთა რაოდენობის აღნიშვნა უკვე განსაზღვრულია საქართველოს კანონმდებლობით;
- რომელიც ძალიან მცირე რაოდენობით გამოიყენება სურსათის არომატიზაციის მიზნით;
- თუ ეს ინგრედიენტ(ებ)ი უკვე მითითებულია სურსათის დასახელებაში, სურსათის შეძენისას გავლენას არ ახდენს მომხმარებლის მიერ არჩევანზე, რამდენადაც მათი რაოდენობის ცვლილება არ არის არსებითი ამ სურსათის დახასიათებისათვის ან ვერ გამოარჩევს მას მსგავსი სურსათისაგან; (მაგ. სურსათის სრული დასახელებაა „იოგურტით დაფარული არაქისი, ნუში, თხილი და ქიშმიში“. სიტყვები - „იოგურტით დაფარული“, „კაკლისებრნი“ და „ქიშმიში“ მოცემულია ინგრედიენტების ჩამონათვალში რაოდენობის მითითებით. ამ შემთხვევაში კაკლისებრთა ცალკეული დასახელების პროცენტული რაოდენობის მითითება არ არის სავალდებულო);
- თუ ინგრედიენტებად გამოყენებულია ხილი, ბოსტნეული ან სოკო, რომელთაგან არცერთს არა აქვს უპირატესი წონითი შემცველობა, რომლებიც გამოიყენება ცვალებადი პროპორციით ნარევის სახით. ინგრედიენტების ჩამონათვალში შესაძლებელია დაჯგუფდნენ დასახელებით „ხილი“, „ბოსტნეული“ ან „სოკოები“, რომელსაც უნდა დაემატოს ფრაზა: „ცვალებადი პროპორციით“, შემდეგ ხილის, ბოსტნეულისა და სოკოების ჩამონათვალი. ამ შემთხვევაში ნარევი მოცემული უნდა იქნეს ხილის, ბოსტნეულისა და სოკოების საერთო წონაში მათი წონის კლებადობის მიხედვით;
- თუ ინგრედიენტად გამოყენებულია ბალახოვანი მცენარეების (მწვანეხილის) ან საწებლებების ნარევები, რომელთაგან არცერთს არა აქვს უპირატესი წონითი შემცველობა - შესაძლებელია ჩამოთვლილ იქნეს განსხვავებული წესით, იმ პირობით, რომ ინგრედიენტების ჩამონათვალს თან უნდა ახლდეს მითითება „ცვალებადი პროპორციით“;
- თუ ფრაზა - „შეიცავს დამატკბობელს“ ან „შეიცავს შაქარს და დამატკბობელს“, განთავსებულია სურსათის დასახელების გვერდით;
- ნებისმიერ დამატებულ ვიტამინზე და მინერალზე, თუ მათთან დაკავშირებით აუცილებელია კვებითი ღირებულების აღნიშვნა.

ალერგიის გამომწვევი ან მომეტებული მგრძნობელობის მქონე ნივთიერებები ან პროდუქტები

ალერგიის გამომწვევი ან მომეტებული მგრძნობელობის მქონე ნივთიერებები ან პროდუქტების (იხ. დანართი №1.) მითითება უნდა მოხდეს „ინგრედიენტების“ ჩამონათვალში. **ალერგიის გამომწვევი ან მომეტებული მგრძნობელობის მქონე ნივთიერებები ან პროდუქტების დასახელებები გამოყოფილი უნდა იქნეს ტიპოგრაფიულად ისე, რომ განსხვავდებოდეს სხვა ინგრედიენტების ჩამონათვალისგან.** ეს შეიძლება იყოს შრიფტის ან ფონის ფერი, სტილი, ან ხაზგასმა და ა.შ. მითითება უნდა მოხდეს შესაბამისი დასახელებით, რათა ადვილად მოხდეს მათი იდენტიფიცირება.

ინგრედიენტების ჩამონათვალში არ არის სავალდებულო ალერგიის გამომწვევი ან მომეტებული მგრძნობელობის მქონე ნივთიერებების ან პროდუქტების ტიპოგრაფიული გამოყოფა თუ:

- სურსათის დასახელება აშკარად მიუთითებს მათ არსებობას. მაგ. „ნამცხვარი ნუშით“, „პური შირბახტის თესლით (სეზამის მარცვლები)“, „რძის შემცველი პროდუქტი“ და ა.შ.

გახსოვდეთ! ალერგიის გამომწვევი ან მომეტებული მგრძნობელობის მქონე ნივთიერებების ან პროდუქტების მითითება ინგრედიენტების ჩამონათვალში აუცილებელი და სავალდებულოა, მიუხედავად იმისა, რა რაოდენობით არის იგი წარმოდგენილი სურსათში.

სურსათის ნეტო (სუფთა) წონა

სურსათის ნეტო (სუფთა) წონა, საჭიროების მიხედვით გამოსახული უნდა იქნეს:

- **ზომის ერთეულებით** - ლიტრის, სანტილიტრის, მილილიტრის, კილოგრამის ან გრამის საშუალებით;
- **მოცულობის ერთეულებით** - თხევადი პროდუქტების შემთხვევაში;
- **მასის ერთეულებით** - სხვა პროდუქტებისათვის.

„ნეტო“ (სუფთა) წონის მითითება:

- თუ დაფასოებული სურსათი შედგება ორი ან მეტი ინდივიდუალურად შეფუთული ერთეულისაგან, რომელიც შეიცავს ერთი და იმავე დასახელების სურსათის ერთნაირ რაოდენობას, „ნეტო“ (სუფთა) წონის მითითება ხდება ცალკეულ შეფუთვაში „ნეტოს“ და შეფუთული ერთეულების საერთო რაოდენობის შესაბამისად. ამ მონაცემების მითითება არ არის სავალდებულო, თუ შეფუთული ერთეულების რაოდენობა თვალთვალს აქცეულია და შეფუთვის დარღვევის გარეშე, ადვილად არის შესაძლებელი მათი დათვლა და ამასთან, გარედან, სულ მცირე ერთ შეფუთულ ერთეულზე მაინც წაკითხვადია „ნეტო“ (სუფთა) წონა ისე, რომ არ მოხდეს შეფუთვის დარღვევა.
- თუ დაფასოებული სურსათი შედგება ორი ან მეტი ინდივიდუალურად შეფუთული ერთეულისაგან, რომლებიც არ განიხილება გასაყიდ ერთეულად, ნეტო (სუფთა) წონა მითითებული უნდა იქნეს ინდივიდუალურად შეფუთული ერთეულების რაოდენობის და საერთო ნეტო წონის მიხედვით.
- თუ მყარი კონსისტენციის სურსათი მოთავსებულია თხევად არეში*, მითითებული უნდა იქნეს სურსათის მშრალი წონის „ნეტო“ (სუფთა) წონა. თუ სურსათი გარედან დაფარულია მინანქრით, ნეტო (სუფთა) წონა არ მოიცავს მინანქრის წონას.

„ნეტო“ (სუფთა) წონის მითითება არ არის სავალდებულო სურსათისათვის:

- რომელიც წონას ან მოცულობას კარგავს ან იწონება უშუალოდ მომხმარებლის თანდასწრებით;

- რომელიც დაფასებულია ანუ წინასწარ შეფუთულია და მისი ნეტო(სუფთა) წონა 5 გ-ზე ან 5 მლ-ზე ნაკლებია. **აღნიშნული მოთხოვნა არ ვრცელდება სუნელებზე და სანელებლებზე, არ ვრცელდება სანელებლებზე და ბალახოვან მცენარეებზე, რომელთათვისაც სავალდებულოა ნეტო (სუფთა) წონის მითითება.**
- რომელიც როგორც წესი, იყიდება ცალობით, იმ პირობით, რომ სურსათის ერთეული რაოდენობა ადვილად შეიძლება დაითვალოს გარედან, ან თუ ეს არ არის შესაძლებელი, რაოდენობა მითითებულია ეტიკეტზე.

თხევადი არე არის პროდუქტი, რომელიც შესაძლებელია წარმოდგენილ იქნეს ნარევის სახით და იყოს გაყინული ან სწრაფად გაყინული იმ პირობით, რომ სითხე წარმოდგენს მხოლოდ დამხმარე საშუალებას და შესაბამისად სურსათის რეალიზაციისას არ წარმოდგენს გადამწყვეტ ფაქტორს. „თხევად არეს“ მიეკუთვნება წყალი, მარილის წყალხსნარი, საკვები მჟავების წყალხსნარი, ძმარი, შაქრების წყალხსნარი, სხვა დამატკბობელი ნივთიერებების წყალხსნარი, ხილისა და ბოსტნეულის წვენები ხილისა და ბოსტნეულისთვის.

ვარგისიანობის მინიმალური ვადის გასვლის ან „გამოიყენება ...მდე“ თარიღი

ვარგისიანობის ვადის წარდგენისთვის სურსათის კატეგორიის მიხედვით გამოყენებულ უნდა იქნეს შემდეგნაირი ვარგისიანობის ვადები:

1. **ვარგისიანობის მინიმალური ვადა („უმჯობესია გამოყენებულ იქნეს....მდე“)** - გამოიყენება სურსათისთვის, რომელიც მიკრობიოლოგიური თვალსაზრისით მალფუჭებადი არაა და ვადის გასვლის შემდეგ პროდუქტი მავენდ არ მიიჩნევა.

ვარგისიანობის მინიმალური ვადის („უმჯობესია გამოყენებულ იქნეს...მდე“) წარდგენა:

- თარიღს წინ უნდა უსწრებდეს შემდეგი სიტყვები: „უმჯობესია გამოყენებულ იქნეს ...მდე“;
- თარიღი წარმოდგენილი უნდა იქნეს რიცხვი, თვე და წელი თანმიმდევრობით და არაკოდირებული ფორმით;
- თუ ეტიკეტზე „უმჯობესია გამოყენებულ იქნეს ...მდე“ თარიღი უშუალოდ არ არის მითითებული აღნიშნულ სიტყვებთან, ეტიკეტზე აუცილებელია მინიშნება თუ სად არის განთავსებული თარიღი და შენახვის პირობები.

სურსათი, რომლისთვისაც არ არის სავალდებულო ვარგისიანობის მინიმალური ვადის თაობაზე ინფორმაციის წარდგენა:

- ახალი ხილისა და ბოსტნეულისათვის, მ.შ კარტოფილისათვის, რომელიც არ დაექვემდებარა გაფუჭვას, დაჭრას ან სხვა მსგავსი სახით დამუშავებას. **გარდა გაღვივებული თესლი და სხვა მსგავსი პროდუქტები (პარკოსნების ღივი);**
- ღვინის, შემაგრებული ღვინის, შუშუნა (ცქრიალა) ღვინისა, არომატიზებულ ღვინისა და სხვა მსგავსი პროდუქტებისათვის, რომელიც წარმოებულია ხილისაგან, **გარდა ყურძნისა და სასმელებისა, რომელიც განსაზღვრულია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი საგარეო ეკონომიკური საქმიანობის ეროვნული სასაქონლო ნომენკლატურის (სეს ესნ) 2206 00 კოდის შესაბამისად და წარმოებულია ყურძნისაგან ან ყურძნის ტკბილისაგან;**

- სასმელებისათვის, რომელთა მოცულობითი სპორტშემცველობა 10% ან მეტს შეადგენს;
- პურფუნთუშეულისა და ფევილოვანი საკონდიტრო ნაწარმისათვის, რომლებიც მათი შემადგენლობის გათვალისწინებით მოიხმარება წარმოებიდან 24 საათის განმავლობაში;
- ძმრისათვის;
- სუფრის მარილისათვის;
- მყარი შაქრისათვის;
- საკონდიტრო ნაწარმისათვის, რომლებიც პრაქტიკულად სრულად შედგებიან არომატიზებული ან/და შეღებილი შაქრებისაგან;
- საღებავი რეზინისა და სხვა მსგავსი პროდუქტებისათვის.

2. **გამოიყენება ...მდე ვადა** - გამოიყენება სურსათისთვის, რომელიც მიკრობიოლოგიური თვალსაზრისით მალფუჭებადია და შესაძლოა ხანმოკლე პერიოდში წარმოქმნას ადამიანის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული რისკები, ხოლო ვადის გასვლის შემდეგ საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, სურსათი მიიჩნევა მავნედ (მაგ. სურსათი, რომელიც ინახება ხანმოკლე ვადით და რომელსაც ესაჭიროება ცივად შენახვა - რძე, ხორცი, თევზი, მზა სალათები და ა.შ.

„გამოიყენებამდე“ ვადის წარდგენა:

- თარიღს წინ უნდა უსწრებდეს სიტყვა: „გამოიყენება..... მდე“ (მაგ. გამოიყენება 08.03.2025-მდე);
- თარიღი წარმოდგენილი უნდა იქნეს რიცხვი, თვე და წელი თანმიმდევრობით და არაკოდირებული ფორმით;
- თუ ეტიკეტზე „გამოიყენება.....მდე“ თარიღი უშუალოდ არ არის მითითებული აღნიშნულ სიტყვასთან, ეტიკეტზე აუცილებელია მინიშნება თუ სად არის განთავსებული თარიღი და შენახვის პირობები;
- „გამოიყენება.....მდე“ ვადა მითითებული უნდა იქნეს ყველა ინდივიდუალურად დაფასოებულ ერთეულზე;
- თუ სურსათი დაექვემდებარა გაყინვას, სავალდებულოა სურსათზე მითითებული იქნას ასევე გაყინვის თარიღი ან პირველადი გაყინვის თარიღი, გაყინვის ან პირველადი გაყინვის თარიღის მითითებისას თარიღს წინ უნდა უსწრებდეს სიტყვები „გაყინულია“, შემდეგ უშუალოდ თარიღი და მინიშნება თუ სად არის ეტიკეტზე გაყინვის თარიღი განთავსებული;
- თარიღი წარმოდგენილი უნდა იქნეს თანმიმდევრობით რიცხვი, თვე და წელი თანმიმდევრობით და არაკოდირებული ფორმით.

გახსოვდეთ! სურსათი, რომლის შენახვა არ შეიძლება 3 (სამ) თვეზე მეტი ვადით, საკმარისია მითითებულ იქნეს მხოლოდ რიცხვი და თვე (მაგ. 04.08-მდე).

განსაკუთრებით მალფუჭებადი სურსათისათვის სავალდებულოა თარიღთან ერთად მითითებულ იქნეს საათი (მაგ. 04.08.08.00 სთ-მდე).

სურსათი, რომელიც ინახება 3 (სამ) თვეზე მეტი ვადით, მაგრამ არაუმეტეს 18 (თვრამეტი) თვის განმავლობაში, საკმარისია მითითებულ იქნეს მხოლოდ თვე და წელი (მაგ. 03.2025-მდე).

სურსათი, რომელიც ინახება 18 (თვრამეტი) თვეზე მეტი ვადით, საკმარისია მითითებულ იქნეს მხოლოდ წელი (2025-მდე).

შენახვის ან გამოყენების ნებისმიერი განსაკუთრებული პირობები

თუ სურსათის შენახვის ან/და გამოყენებისათვის საჭიროა განსაკუთრებული პირობები ან/და თუ დაფასოებული სურსათი შეფუთვის გახსნის შემდეგ საჭიროებს შენახვისა და გამოყენებისათვის სათანადო პირობებს (ვადა, ტემპერატურა, ტენიანობა და ა.შ.) აუცილებელია აღნიშნულის თაობაზე მომხმარებელს მიეწოდოს სათანადო ინფორმაცია.

მაგალითად:

- ✓ პროდუქტი მოამზადეთ უშუალოდ გამოყენების წინ.
- ✓ პროდუქტი შეფუთვის გახსნამდე შეინახეთ 0-25° C ტემპერატურაზე, ჰაერის
- ✓ ფარდობითი ტენიანობა არაუმეტეს 75%.
- ✓ გახსნის შემდეგ შეინახეთ არაუმეტეს 3 კვირის განმავლობაში გრილ ადგილას, მაგრამ არა მაცივარში.
- ✓ პროდუქტი შეინახეთ მაცივარში 0-5°C, აგრეთვე დაშვებულია შეძენისთანავე გაყინვა.
- ✓ მომზადების წინ სრულყოფილად გაალღვეთ.
- ✓ დაუშვებელია გაღობის შემდეგ განმეორებითი გაყინვა.

პასუხისმგებელი ბიზნესოპერატორის დასახელება და მისამართი

სურსათის შესახებ ინფორმაციაზე პასუხისმგებელია საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული ბიზნესოპერატორი მ.შ იმპორტიორი. ბიზნესოპერატორი პირი, რომლის საქმიანობა უკავშირდება სურსათის წარმოებას, პირველად წარმოებას, გადამუშავებას, დისტრიბუციას და პასუხისმგებელია თავისი საქმიანობის საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ მოთხოვნებთან შესაბამისობისთვის.

სავალდებულოა მითითებულ იქნეს:

- ✓ პასუხისმგებელი ბიზნესოპერატორის დასახელება და მისამართი.

ბიზნესოპერატორის სურვილისამებრ, ზემოაღნიშნულ სავალდებულო ინფორმაციასთან ერთად, შესაძლებელია მითითებულ იქნეს სხვა დამატებითი ინფორმაციაც მაგ. საკონტაქტო ინფორმაცია, საიდენტიფიკაციო ნომერი, საფირმო სახელწოდება და ა.შ.

სურსათის წარმოშობის ქვეყანა ან წარმოშობის ადგილი

წარმოშობის ქვეყნის ან წარმოშობის ადგილის მითითება სავალდებულოა:

თუ აღნიშნულის არ მითითებამ შესაძლებელია შეცდომაში შეიყვანოს მომხმარებელი და მას მცდარი წარმოდგენა შეუქმნას სურსათის წარმოშობის ქვეყანასთან და წარმოშობის ადგილთან დაკავშირებით.

ხორცისათვის, რომელიც განსაზღვრულია (სეს ესნ) კოდით: (სეს ესნ) კოდი - 0203 ღორის ხორცი, ახალი, გაცივებული ან გაყინული; (სეს ესნ) კოდი - 0204 ცხვრის ან თხის ხორცი, ახალი, გაცივებული ან გაყინული; (სეს ესნ) კოდი Ex 0207 ფრინველის ხორცი ჯგუფი 0105, ახალი, გაცივებული ან გაყინული.

თუ მომხმარებელს მიეწოდება ინფორმაცია სურსათის წარმოშობის ქვეყნის ან წარმოშობის ადგილთან დაკავშირებით, ხოლო სურსათის ძირითადი ინგრედიენტი წარმოშობილია სხვა ქვეყნიდან ან სხვა ადგილიდან, სავალდებულოა მომხმარებელს მიეწოდოს ინფორმაცია სურსათის ძირითადი ინგრედიენტის წარმოშობის ქვეყნის ან წარმოშობის ადგილის შესახებ; ან დასაშვებია ამის შესახებ მითითებული იქნეს ქვეყნის დაკონკრეტების გარეშე (ძირითადი ინგრედიენტის წარმოშობის ქვეყანა სურსათის წარმოშობის ქვეყნისგან განსხვავებულია).

სურსათის გამოყენების ინსტრუქცია

სავალდებულოა სურსათის გამოყენების ინსტრუქციის მითითება, თუ ინსტრუქციის გარეშე ვერ ხდება სურსათის შესაბამისად გამოყენება.

მაგ. ადუღებულ წყალს დაუმატეთ მარილი გემოვნებით, წყლის ნაკადში ჩაყარეთ გაყინული ხინკალი და მოურიეთ სრულყოფილად. ხარშეთ ნელ ცეცხლზე 7-8 წუთის განმავლობაში.

სპირტის ფაქტობრივი კონცენტრაცია სასმელისათვის, რომლის მოცულობითი სპირტშემცველობა აღემატება 1,2%-ს

სპირტის ფაქტობრივი კონცენტრაციის მითითება სავალდებულოა:

- ✓ სასმელისათვის, რომლის მოცულობითი სპირტშემცველობა აღემატება 1,2%-ს.

სპირტშემცველობის ფაქტობრივი სიდიდის თაობაზე ინფორმაციის წარდგენის მოთხოვნები (გარდა სეს ესნ კოდით (C.N^o) 2204 კლასიფიცირებული სასმელებისა):

- სასმელებში, რომელთა მოცულობითი სპირტშემცველობა 1,2%-ს აღემატება, სპირტშემცველობის ფაქტობრივი სიდიდე გამოსახული უნდა იქნეს ციფრებით, მძიმის შემდეგ არაუმეტეს ათობითი მნიშვნელობით.
- ფაქტობრივი სიდიდის ციფრის შემდეგ, უნდა განთავსდეს სიმბოლო „% Vol.“ შესაძლებელია „Vol“ სიმბოლოს წინ განთავსდეს სიტყვა „alc“.

სპირტშემცველობის მითითებისას დაშვებული ცდომილებების (გადახრის) მნიშვნელობები, რომელიც გამოიყენება სპირტშემცველობის განსაზღვრისას ანალიზის მეთოდის ცდომილებასთან ერთად:

1. ლუდი, (სეს ესნ) კოდით 2203 00, მოცულობითი სპირტშემცველობით არაუმეტეს 5,5% vol. ყურძნისგან მიღებული არაგაზირებული სასმელები, (სეს ესნ) კოდით 2206 00 - $\pm 0,5$ % vol.
2. ლუდი, სპირტშემცველობით არაუმეტეს 5,5% vol., გაზირებული სასმელები (სეს ესნ) კოდით 2206 00 მიღებული ყურძნისაგან, სიდრი, მსხლის სიდრი, ხილის ღვინოები და მსგავსი პროდუქტები, გარდა ყურძნისაგან მიღებულისა, არაგაზირებული, ნახევრადგაზირებული ან გაზირებული, თავლის სასმელი - $\pm 1,0$ % vol.
3. სასმელი, რომელიც შეიცავს მცენარეების ნაწილებს ან მაცერაციით დამუშავებულ ხილს - $\pm 1,5$ % vol.
4. სხვა ნებისმიერი სასმელი, რომელთა მოცულობითი სპირტშემცველობა აღემატება 1,2%-ს - $\pm 0,3$ % vol.

სპირტშემცველობის განსაზღვრა უნდა მოხდეს 20° C ტემპერატურაზე.

ინფორმაცია კვებითი ღირებულების შესახებ

ინფორმაცია კვებითი ღირებულების შესახებ მოიცავს სურსათის ენერგეტიკულ ღირებულებას და საკვები ნივთიერებ(ებ)ის ანუ ნუტრიენტ(ებ)ის რაოდენობას.

სურსათის მდგომარეობის გათვალისწინებით კვებითი ღირებულების შესახებ ინფორმაციის წარდგენისათვის გამოიყენება შემდეგი ერთეულები:

- ენერგეტიკული ღირებულებისათვის კილოჯოული (კჯ) და კილოკალორია (კკალ);
- მასისთვის - გრამი (გ), მილიგრამი (მგ) ან მიკროგრამი (მკგ).

სურსათის ენერგეტიკული ღირებულებისა და საკვები ნივთიერებების რაოდენობა გამოსახული უნდა იქნეს ყოველ 100 გ-ზე ან 100 მლ-ზე გადანაგარიშებით.

კვებითი ღირებულების თაობაზე სავალდებულო ინფორმაციის წარდგენა:

- თუ შეფუთული ან ტარაში მოთავსებული სურსათის ზედაპირის ფართობი საშუალებას იძლევა, კვებითი ღირებულების ფართობი გამოსახული უნდა იქნეს ცხრილის სახით და ციფრები სვეტის სახით;
- სხვა შემთხვევაში, როდესაც ზედაპირის ფართობი საშუალებას არ იძლევა, საკვები ნივთიერებები (ნუტრიენტები) გამოსახული უნდა იქნეს სწორხაზოვნად;
- შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს გამოსახვის ან/და წარდგენის სხვა ფორმა, მაგ. გრაფიკული გამოსახულებით ან სიმბოლოებით, სიტყვიერ და ციფრობრივ გამოსახულებასთან ერთად, იმ პირობით, რომ ასეთ გამოსახვა მომხმარებელს არ შეიყვანს შეცდომაში და ამ ფორმების გამოყენება მიზნად ისახავს მხოლოდ მომხმარებელთა დახმარებას, კვების რაციონში განსაზღვრულ ენერგეტიკული ღირებულებისა და საკვები ნივთიერებების (ნუტრიენტების) რაოდენობის მნიშვნელობა გარკვეულ სურსათთან დაკავშირებით.

სავალდებულო საკვები ნივთიერებები ანუ ნუტრიენტები:

ინფორმაცია კვებითი ღირებულების შესახებ	100 გ -ში
ენერგეტიკული ღირებულება	კჯ / კკალ
ცხიმი	გ
მათ შორის ნაჯერი ცხიმები	გ
ნახშირწყლები	გ
მათ შორის შაქრები	გ
ცილა	გ
მარილი	გ

გარდა სავალდებულო ინფორმაციისა, ბიზნესოპერატორის გადაწყვეტილებით დასაშვებია მითითებულ იქნეს სხვა საკვები ნივთიერებებიც (ნუტრიენტები).

სურსათი, რომლისთვისაც არ არის სავალდებულო კვებითი ღირებულების თაობაზე ინფორმაციის წარდგენა:

- გადაუმუშავებელი სურსათი, რომელიც შეიცავს მხოლოდ ერთ ინგრედიენტს, ან ერთი კატეგორიის ინგრედიენტებს;
- გადამამუშავებული სურსათი, რომელიც დაექვემდებარა მხოლოდ მომწიფებას და შეიცავს მხოლოდ ერთ ინგრედიენტს, ან ერთი კატეგორიის ინგრედიენტებს;
- წყალი, რომელიც განკუთვნილია ადამიანის მიერ უშუალოდ გამოყენებისათვის, მათ შორის წყლის ის სახეობები, რომელსაც დამატებული აქვს მხოლოდ ნახშირორჟანგი და/ან არომატიზატორები;
- ბალახოვანი მცენარეები (მწვანილი), სუნელ/სანელებლები ან მათი ნარეგები;
- მარილი და მარილის შემცველები;
- სამაგიდე (სასუფრე) დამატკბობლები;
- ყავისა და ვარდკაჭას ექსტრაქტი, ყავის მარცვლები ან დაფქვილი ყავა, ყავის მარცვლები ან დაფქვილი ყავა კოფეინის გარეშე;
- ბალახოვანი მცენარეები (მწვანილი), და ხილის ნაყენები, ჩაი, ჩაი კოფეინის გარეშე, ხსნადი ჩაი ან ჩაის ექსტრაქტი, ხსნადი ჩაი ან ჩაის ექსტრაქტი კოფეინის გარეშე, რომლებიც არ შეიცავენ სხვა ინგრედიენტებს, გარდა არომატიზატორებისა, რომლებიც არ ცვლიან ჩაის კვებით ღირებულებას;
- ფერმენტირებული ძმარი ან ძმრის შემცველი, რომელსაც ინგრედიენტის სახით დამატებული აქვს მხოლოდ არომატიზატორი;
- არომატიზატორები;

- საკვებდანამატები;
- დამხმარე ტექნოლოგიური დანამატები;
- საკვები ფერმენტები;
- ჟელატინი;
- ლაბის(ჟელეს) წარმომქმნელი კომპონენტები;
- საფუვრები;
- საღეჭი რეზინი;
- შეფუთული ან ტარაში (კონტეინერი) მოთავსებული სურსათი, რომლის ზედაპირის მაქსიმალური ფართობი ნაკლებია 25 სმ²;
- სასმელებისათვის, რომელთა მოცულობითი სპირტშემცველობა აღემატება 1,2%-ს კვებითი ღირებულების შესახებ ინფორმაცია დასაშვებია წარმოდგენილი იქნეს მხოლოდ ენერგეტიკული ღირებულებით;
- სურსათი, უშუალოდ ხელით მომზადებული სურსათის ჩათვლით, რომელიც მცირე რაოდენობით მიეწოდება მწარმოებლიდან უშუალოდ მომხმარებელს. სურსათი, რომელიც მიეწოდება ადგილობრივ საცალო ვაჭრობის პუნქტს და უშუალოდ მიეწოდება საბოლოო მომხმარებელს.

მოთხოვნები დაუფასოებელი სურსათის სავალდებულო ინფორმაციის თაობაზე:

- ბიზნესოპერატორი, მისი საქმიანობის ფარგლებში, ვალდებულია სურსათის მიმღებ ბიზნესოპერატორს მიაწოდოს სურსათის შესახებ ყველა სავალდებულო ინფორმაცია წინასწარ დაუფასოებელი სურსათის შესახებ, რომელიც განკუთვნილია საბოლოო მომხმარებლისათვის ან საზოგადოებრივი კვების ობიექტისათვის, რათა საჭიროების შემთხვევაში სურსათის მიმღები ბიზნესოპერატორის მიერ უზრუნველყოფილ იქნეს საბოლოო მომხმარებლისათვის სურსათის შესახებ სავალდებულო ინფორმაციის წარდგენა.
- იმ შემთხვევაში, თუ საბოლოო მომხმარებელს ან საზოგადოებრივი კვების ობიექტს მიეწოდება დაუფასოებელი სურსათი, მის გარე შეფუთვაზე სავალდებულოა წარდგენილ იქნეს ყველა ზემოაღნიშნული სავალდებულო ინფორმაცია;
- სურსათი, რომელიც საბოლოო მომხმარებელს ან საზოგადოებრივი კვების ობიექტს მიეწოდება შეფუთვის გარეშე, ან მათი დაფასოება ხდება რეალიზაციის ადგილებში მომხმარებლის თხოვნის საფუძველზე, ან დაუყოვნებლივ გაყიდვის მიზნით სავალდებულოა მხოლოდ **ალერგიის გამომწვევი ან მომეტებული მგრძნობელობის მქონე ნივთიერებები ან პროდუქტები** განსაზღვრული ნებისმიერი ინგრედიენტი, ან დამხმარე ტექნოლოგიური დანამატი, ან მათი წარმოებულები, რომლებიც იწვევს ალერგიას ან მომეტებულ მგრძნობელობას, გამოიყენება სურსათის წარმოებისა და მომზადებისას და რჩება მზა სურსათში საწყისი ან შეცვლილი ფორმით **იხ. დანართი №1.**

გარკვეული კატეგორიის სურსათისთვის, გარდა ზემოაღნიშნული სავალდებულო მონაცემებისა სავალდებულოა წარდგენილ იქნეს დამატებითი ინფორმაცია:

- გატარებული ხორცისათვის მითითებული უნდა იქნეს: „ცხიმის შემცველობა არაუმეტეს....“ და ასევე „კოლაგენისა და ხორცის ცილის თანაფარდობა არაუმეტეს.....“;
- „შეფუთულია დამცავი ატმოსფეროს გამოყენებით“ - ეს ინფორმაცია მითითებული უნდა იქნეს სურსათის ეტიკეტზე, თუ სურსათის ვარგისიანობის მინიმალური ვადა გაზრდილია შეფუთვისას საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული აირების გამოყენებით;

- „შეიცავს ასპარტამს (ფენილალანინის წყაროს)“ - აღნიშნული წარწერა მოცემული უნდა იქნეს ეტიკეტზე იმ შემთხვევაში, როდესაც ასპარტამი/ასპარტამ-აცესულფამის მარილი მითითებულია ინგრედიენტების ჩამონათვალში, მხოლოდ „E“ ლიტერით („E 951“, „E 962“);
- „შეიცავს ფენილალანინის წყაროს“ - აღნიშნული წარწერა მოცემული უნდა იქნეს ეტიკეტზე იმ შემთხვევაში, როდესაც ასპარტამი/ასპარტამ-აცესულფამის მარილი მითითებულია ინგრედიენტების ჩამონათვალში სპეციალური დასახელებით; „დამატკბობელი ასპარტამი“ ან „დამატკბობელი ასპარტამ-აცესულფამის მარილი“;
- „ჭარბმა გამოყენებამ შესაძლოა გამოიწვიოს დიარეული ეფექტი“ - აღნიშნული ინფორმაცია მომხმარებელს უნდა მიეწოდოს იმ შემთხვევაში, თუ სურსათი შეიცავს 10 %-ზე მეტი რაოდენობით საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ პოლიოლებს⁷. ეს პოლიოლებია: E 420 - სორბიტოლი, E 421 - მანიტოლი, E 953 - იზომალტი, E 965 - მალტიტოლები, E 966 - ლაქტიტოლი, E 967 - ქსილიტოლი, E 968 - ერიტრიტოლი;
- გაყინვის თარიღი ან პირველადი გაყინვის თარიღი, როდესაც პროდუქტი ერთზე მეტად დაექვემდებარა გაყინვას - გაყინული ხორცისათვის, ხორცის ნახევარფაბრიკატების (დამზადებული ხორცი) და გაყინული, გადაუმუშავებელი თევზჭერის პროდუქტებისათვის. გაყინვის ან პირველადი გაყინვის თარიღის მითითებისას თარიღს წინ უნდა უსწრებდეს სიტყვები „გაყინულია“, შემდეგ უშუალოდ თარიღი, მინიშნება თუ სად არის ეტიკეტზე თარიღი განთავსებული. თარიღი წარმოდგენილი უნდა იქნეს შემდეგი თანმიმდევრობით - რიცხვი, თვე, და წელი (მაგ. 04.11.2017);
- სურსათისათვის, რომელსაც დამატებული აქვს ფიტოსტეროლი, ფიტოსტეროლების ეთერები, ფიტოსტანოლები ან ფიტოსტანოლების ეთერები, ეტიკეტზე სავალდებულოა განთავსებული იქნეს მითითება, რომ სურსათი განკუთვნილია მომხმარებლისათვის, რომელსაც ესაჭიროებათ სისხლში ქოლესტერინის რაოდენობის შემცირება და თუ ეს მომხმარებელი მოიხმარს ქოლესტერინის დამწვევ წამლებს, ასეთი სურსათი უნდა გამოიყენოს მხოლოდ ექიმის მეთვალყურეობით და დანიშნულებით. სავალდებულოა ასევე მითითებული იქნეს, რომ ეს სურსათი შესაძლებელია არ იყოს სასურველი ორსული ქალების, მეძუძური დედებისა და 5 წლამდე ასაკის ბავშვთა კვებისათვის. ასევე უნდა მიეთითოს რჩევა, რომ იმისათვის, რომ ამ სურსათის მოხმარებისას საკმარისი რაოდენობით უნდა იქნეს გამოყენებული ხილი და ბოსტნეული, რათა დაბალანსებული და მრავალფეროვანი რაციონის გამოყენებით მოხდეს კაროტინოიდების დონის შენარჩუნება;
- საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული საკვებდანამატების, კერძოდ საღებავები: ყვითელი მზის ჩასვლა (E110); ქიროლის ყვითელი (E 104); კარმუაზინი (E 122); წითელი ალურა (E 129); ტარტრაზინი (E 102); ალისფერი პონსო 4 R(E 124), რომელთა შესახებ სურსათის ეტიკეტი უნდა მოიცავდეს დამატებით ინფორმაციას. კერძოდ, საღებავის დასახელების ან ნომრის შემდეგ მითითებული უნდა იქნეს წარწერა „შესაძლებელია უარყოფითად იმოქმედოს ბავშვთა ყურადღებასა და აქტიურობაზე“. აღნიშნული ინფორმაციის მითითება არ არის სავალდებულო, თუ ზემოაღნიშნული საღებავები გამოყენებულია ხორცის პროდუქტების ან სხვა პროდუქტების ნიშანდებისათვის, კვერცხის დეკორატიული შეღებვისათვის ან მოსართავებისათვის და შტამპებისათვის, ასევე სასმელებისათვის, რომელთა მოცულობითი სპირტმცველობა აღემატება 1,2 %-ს.

სურსათის შესახებ სავალდებულო ინფორმაციის წარდგენის მოთხოვნები:

სურსათის შესახებ სავალდებულო ინფორმაცია წარდგენილი უნდა იქნეს გამოსაჩენ (შესამჩნევ) ადგილზე გარკვევით, უნდა იყოს მკაფიო, შეუძლებელი უნდა იყოს მისი წაშლა. ინფორმაცია სრულად ან ნაწილობრივ

არ უნდა იყოს გადაფარული სხვა ნებისმიერი წარწერით, გრაფიკული გამოსახულებით ან სხვა მასალით, რომელიც შეუძლებელს გახდის ინფორმაციის აღქმას.

სურსათის შესახებ სავალდებულო ინფორმაციის წარდგენისას ენასთან დაკავშირებული მოთხოვნები:

სურსათის შესახებ სავალდებულო ინფორმაცია წარდგენილ უნდა იქნეს ქართულ ენაზე. ქართულ ენასთან ერთად, სავალდებულო ინფორმაციის წარდგენა აგრეთვე დასაშვებია რამოდენიმე ენაზე მ.შ ევროკავშირის ოფიციალური ენებიდან ერთ-ერთ ენაზე, ან სხვა ენაზე.

სურსათის შესახებ სავალდებულო ინფორმაციის წარდგენისას შრიფტის ზომასთან დაკავშირებული მოთხოვნები:

x - შრიფტის მინიმალური ზომა

დაფასოებული ანუ წინასწარ შეფუთული ან ტარაში მოთავსებული სურსათისათვის, სავალდებულო ინფორმაციის წარდგენისათვის გამოყენებული შრიფტის ზომა დამოკიდებულია შეფუთვის ან ტარის ყველაზე დიდი ზედაპირის ფართობზე.

შეფუთვის ზედაპირის ფართობის მიხედვით x – შრიფტის მინიმალური ზომა

შეფუთვის ზედაპირის ფართობი	x- ნუსხური ასოს ზომა
80 სმ ² -ზე მეტი ან ტოლი	1.2 მმ
25 სმ ² -დან 80 სმ ² -მდე	0.9 მმ
25 სმ ² -ზე ნაკლები	0.9 მმ ინფორმაცია კვებითი ღირებულებების შესახებ არ არის სავალდებულო
10 სმ ² -ზე ნაკლები	0.9 მმ სავალდებულოა: სურსათის დასახელება, ალერგენები, ვარგისიანობის ვადა, ნეტო. ინგრედიენტების ჩამონათვალი მომხმარებელს უნდა მიეწოდოს სხვა ფორმით ან მოთხოვნის მიხედვით

პასუხისმგებლობა:

- მომხმარებლისთვის სურსათის შესახებ ინფორმაციის მიწოდების წესის დარღვევა იწვევს მცირე ბიზნესის სტატუსის მქონე ბიზნესოპერატორის დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით, სხვა ბიზნესოპერატორის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.
- ქმედების განმეორებით ჩადენა იწვევს ბიზნესოპერატორის დაჯარიმებას 1 000 ლარის ოდენობით.

დანართი №1.

ალერგიის გამომწვევი ან მომეტებული მგრძნობელობის მქონე ნივთიერებები ან პროდუქტები

1. გლუტენის (წებოგვარა) შემცველი მარცვლოვნები, კერძოდ: ხორბალი (სპელტა - *Triticum spelta* და ხოროსანი/კამუტი - *Triticum turanicum*) ჭვავი, ქერი, შვრია, მათი ჰიბრიდული შტამები და მათგან მიღებული პროდუქტები, გარდა:
 - ა) გლუკოზის სიროფისა ხორბლის საფუძველზე (ფუძეზე), მათ შორის დექსტროზა;
 - ბ) მალტოდექსტრინებისა ხორბლის საფუძველზე (ფუძეზე);
 - გ) გლუკოზის სიროფისა ქერის საფუძველზე (ფუძეზე);
 - დ) მარცვლოვნებისა, რომლებიც გამოიყენება სპირტის დისტილატის, მათ შორის - სასოფლო-სამეურნეო წარმოშობის ეთილის სპირტის დამზადებისათვის.
2. კიბოსნაირები და კიბისნაირების პროდუქტები.
3. კვერცხი და კვერცხის პროდუქტები.
4. თევზი და თევზის პროდუქტები, გარდა:
 - ა) თევზის ჟელატინისა, რომელიც გამოიყენება გადამტანის (მატარებლის) სახით ვიტამინებისა და კაროტინოიდული პრეპარატებისათვის;
 - ბ) თევზის ჟელატინის ან თევზის წებოსი, რომელიც გამოიყენება ღვინისა და ლუდის დაწმენდისათვის.
5. მიწის თხილი (არაქისი) და მიწის თხილის(არაქისის) პროდუქტები.
6. სოია და სოიას პროდუქტები, გარდა:
 - ა) სრულად რაფინირებული სოიას ზეთისა და ცხიმისა;
 - ბ) სოიას მარცვლის ნატურალური შერეული ტოკოფეროლის (E306), ნატურალური D-ალფა ტოკოფეროლის, ნატურალური D-ალფა ტოკოფეროლის აცეტატის და ნატურალური D-ალფა ტოკოფეროლის სუქცინატისა;
 - გ) სოიას მარცვლის მცენარეული ცხიმისგან მიღებული ფიტოსტერინებისა და ფიტოსტერინების ეთერებისა;
 - დ) სოიოს მარცვლის მცენარეული ცხიმის სტეროლებისგან წარმოებული სტანოლების მცენარეული ეთერებისა.
7. რძე და რძის ნაწარმი, გარდა:
 - ა) შრატისა, რომელიც გამოიყენება სპირტის დისტილატის, მათ შორის, სასოფლო-სამეურნეო წარმოშობის ეთილის სპირტის დამზადებისათვის;
 - ბ) ლაქტიტოლისა.
8. კაკლოვანები, კერძოდ: ნუში (*Amygdalus communis* L.), თხილი (*Corylus avellana* L.), ჩვეულებრივი კაკალი (*Juglans regia* L.), აკაჟუ (კაჟუ, ინდური თხილი - *Anacardium occidentale* L.), პეკანი ჩვეულებრივი (*Carya illinoensis* (Wangenh.) K. Koch), ბრაზილიური კაკალი (*Bertholletia excelsa* Humb), ფსტა (*Pistacia vera* L.), მაკადამია ან კინდალი (ავსტრალიური კაკალი) (*Macadamia ternifolia*), მათგან მიღებული პროდუქტები, გარდა კაკლოვანებისა, რომლებიც გამოიყენება სპირტის დისტილატის, მათ შორის, სასოფლო-სამეურნეო წარმოშობის ეთილის სპირტის დამზადებისათვის.
9. ნიახური და ნიახურის პროდუქტები.
10. მდოგვი და მდოგვის პროდუქტები.
11. შირბახტის თესლი (ქუნჯუტი - *Sesamum indicum* L.) და შირბახტის თესლის პროდუქტები.
12. გოგირდის დიოქსიდი და სულფიტები, კონცენტრაციით, რომელიც SO₂-ის საერთო რაოდენობაში აღემატება 10 მგ/კგ ან 10 მგ/ლ-ს და რომლის შემცველობა გამოიანგარიშება გამოყენებისათვის მზა სურსათში ან ბიზნესოპერატორის ინსტრუქციის შესაბამისად აღდგენილ სურსათში.
13. ხანჭკოლა (*Lupinus*) და ხანჭკოლას პროდუქტები.
14. მოლუსკები და მოლუსკების პროდუქტები.

გამოყენებული წყაროები და სასარგებლო ბმულები

1. საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 ივლისის №301 დადგენილება — „ტექნიკური რეგლამენტი – მომხმარებლისათვის სურსათის შესახებ ინფორმაციის მიწოდების თაობაზე დამტკიცების შესახებ“, მოქმედი კონსოლიდირებული რედაქცია. აღნიშნული დადგენილება წარმოადგენს გზამკვლევის ძირითად სამართლებრივ წყაროს და განსაზღვრავს სურსათის ეტიკეტირების, სავალდებულო ინფორმაციის, ინგრედიენტების, ალერგენების, ნეტო წონის, ვარგისიანობის ვადის, შენახვის პირობებისა და კვებითი ღირებულების წარდგენის მოთხოვნებს. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე — №301 დადგენილება
2. საქართველოს კანონი „სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი“, მოქმედი კონსოლიდირებული რედაქცია. კოდექსი ადგენს სურსათის უვნებლობის ძირითად პრინციპებს, ბიზნესოპერატორის ვალდებულებებს, სახელმწიფო კონტროლის მექანიზმებსა და სამართლებრივ პასუხისმგებლობას. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე — კოდექსი
3. სურსათის ეროვნული სააგენტო — ინფორმაცია ბიზნესოპერატორებისთვის. გვერდზე განთავსებულია სურსათის წარმოებასთან, ეტიკეტირებასთან, რეგისტრაციასთან, სურსათის უვნებლობასა და სახელმწიფო კონტროლთან დაკავშირებული ოფიციალური საინფორმაციო და პრაქტიკული მასალები. ინფორმაცია ბიზნესოპერატორებისთვის
4. სურსათის ეროვნული სააგენტო — სურსათის ეტიკეტირების წესის შესახებ. საინფორმაციო გვერდზე მოკლედ არის განმარტებული მომხმარებლისთვის სურსათის შესახებ ინფორმაციის მიწოდებისა და ეტიკეტზე სავალდებულო მონაცემების განთავსების მიზანი. სურსათის ეტიკეტირების ახალი წესი
5. სურსათის ეროვნული სააგენტო — სურსათის დანამატების შესახებ ინფორმაცია. წყარო შეიცავს სურსათის დანამატების დასახელების, ეტიკეტირების, წარდგენის, გამოყენების წესებისა და მომხმარებლის შეცდომაში შეყვანის თავიდან აცილებასთან დაკავშირებულ ინფორმაციას. სურსათის დანამატები
6. საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 13 აგვისტოს №497 დადგენილება — „ტექნიკური რეგლამენტი – სურსათში/სურსათზე გამოსაყენებელი არომატიზატორებისა და არომატიზატორის თვისებების მქონე სურსათის ინგრედიენტების შესახებ“. რეგლამენტი განსაზღვრავს სურსათში გამოსაყენებელი არომატიზატორების პირობებსა და მათი ეტიკეტირების მოთხოვნებს. საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე — №497 დადგენილება
7. საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი — „საქპატენტი“. გეოგრაფიული აღნიშვნისა და ადგილწარმოშობის დასახელების რეგისტრაცია. წყარო სასარგებლოა იმ მეწარმეებისთვის, რომლებიც პროდუქტის ეტიკეტზე დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის ან დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების გამოყენებას გეგმავენ. რეგისტრაციის შესახებ ინფორმაცია

დამატებითი საერთაშორისო წყაროები

8. Codex Alimentarius Commission. General Standard for the Labelling of Pre-packaged Foods, CXS 1-1985. საერთაშორისო სტანდარტი განსაზღვრავს წინასწარ დაფასოებული სურსათის დასახელების, ინგრედიენტების, ალერგენების, თარიღის, მწარმოებლისა და სხვა სავალდებულო მონაცემების წარდგენის ძირითად პრინციპებს. Codex Alimentarius — ოფიციალური დოკუმენტი
9. European Parliament and Council. Regulation (EU) No 1169/2011 on the provision of food information to consumers. ევროკავშირის რეგულაცია წარმოადგენს მომხმარებლისთვის სურსათის შესახებ ინფორმაციის მიწოდებისა და ეტიკეტირების ევროპული სისტემის ძირითად სამართლებრივ ჩარჩოს. EUR-Lex — კონსოლიდირებული რედაქცია

შენიშვნა: საკანონმდებლო მოთხოვნები პერიოდულად იცვლება. ეტიკეტის მომზადებამდე რეკომენდებულია საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეზე შესაბამისი ნორმატიული აქტების მოქმედი, კონსოლიდირებული რედაქციის გადამოწმება და, საჭიროების შემთხვევაში, სურსათის ეროვნულ სააგენტოსთან კონსულტაცია. ჩამონათვალი შეესაბამება გზამკვლევაში განხილულ ეტიკეტირების, ინგრედიენტების, ალერგენების, ვადებისა და მომხმარებლისთვის ინფორმაციის მიწოდების საკითხებს